

Nehemia Osirizir Akinafarim

O

Nehemia

Akar faragha zuim

Fomira, Nehemian Akinafarim, a Esran Akinafarir akuar mamın mın iti. Kamaghın amizi, akinafarir kam uaghan, Judan Atrivibar Eghaghanir Namba 2 uam a giviragha, eghaghanir maba uam ada osiri. Nehemian Akinafarim akuar 3pla iti.

1. Persian atrivim, Judabar ganasa Nehemia amisefe, ezi Nehemia Jerusalemın ghugha, an divazir bar mitiar gavgavim uam an ingarasa Judabar arira. Egha uaghan men dabirabim ko Godın ziam fer ingangariba akırava men akurvasi (Sapta 1--7).

2. Esra Godın Akar Gavgaviba dıborima, gumazamiziba uan arazir kuraba aghuri (Sapta 8 ko 9).

3. Nehemia Jerusalem gativagha amizir bizibar eghaghanir igharaziba, da uaghan iti (Sapta 10--13).

Akinafarir kamın danganir avırıba da Nehemian arazibagh eghari. A gumazir Ikiavıra Itir Godın apengan ikia zurara a ko migeim.

Nehemia ua Jerusalemın divazir bar mitiar gavgavımın ingari

(Sapta 1--7)

*Jerusalem ikuvighavira iti, ezi bizir kam bangin,
Nehemia bar oseme*

¹ Eghaghanir kam, Hakalian otarim Nehemia an osiri.

Bar fomira Artaserksis atrivimin itima, an azenir 20in aven, Kislevin iakinim oto. Ezi ki Nehemia ki Susan nguibar ekiamin iti, a gavmanin faragha zuir nguibar ekiam.*

² Ezi dughiar kamın Hanani nan aveghbuar mam ko gumazir bizir maba, Judan kantrin ategha iza Susan nguibar ekiamin otifi. Ezi ki me batogha fofoghasa kamaghin men azara, Judan gumazamizir Babilonin kalabuziam ategha ghueziba, me ti Jerusalemın nguibamin otivigha deragha iti, o puvati? Ezi Jerusalemın nguibam uaghan deragha iti, o puvati?

³ Ezi me kamaghin miği, “Puvati. Gumazamizir Babilonin kalabus ategha uan nguazimin ghuezir varazira, me osimtizir ekiam iti. Ezi Ekiam gifozir puvatigha Jerusalemın boroghın itiba, me paza me gamizi me aghumsizir ekiam iti. Ezi Jerusalem avınizir divazir bar mitiar gavgavim ikuvighavira iti. Ezi divazir tiar akar avim fomira isiziba, da uaghan kamaghira iti. Jerusalemia dar ingarizir puvati.”

⁴ Ezi ki akar kam baregha aperaghav ikia puv azi. Egha bar osemegha dughiar maba ki dagheba tagha, Godın Uan Nguibamin Itim ko miğiavira iti.

⁵ Egha ki kamaghin God ko miği:

* **1:1:** Iakinim Kislev, a Israelian iakinir namba 9, egha an en iakinimning Novemba ko Disemban otifi.

“O Ikiavira Itir Godin Uan Nguibamin Itim, ni gavgavir ekiam itima, gumazamiziba nin atiatia nin apengan iti. Ni Akar Dikirizir Gavgavim e koma a gamua, an gin ghua, egh ni akar dikirizir kam ateghan kogham. Eghti gumazamizir ni gifongegha nin Akar Gavgavibar gin zuiba, ni zurara bar men apangkuvavira iti.

⁶ O God, ki nin ingangarir gumazim, arueba ko dimagariba ki Israelian akurvaghasa nin azangsi, me nin ingangarir gumazamiziba. Kamagh amizi ki kamaghin ifonge, ni kuarim atigh deravira nan azangsim baragh. Ki guizbangira kamaghin nin damazimin migia ghaze, ki uan inazir afeziaba ko, arazir kuram gamigha gifa. Ezi erara pu. Puvati, Israelian gumazamiziba bar uaghan arazir kuram gami.

⁷ E nin damazimin arazir kuram gami. Fomira ni uan Akar Gavgaviba, ko arazir ni ifongeziba, ko bizir ni damuasa e mikemeziba, ni e bagha uan ingangarir gumazim Moses ganingi, ezi e datirighin dar gin zuir puvati.

⁸⁻⁹ “Akar Gavgavir ni fomira isa Moses ganingizim, ni a ginighnigh, egh a gin amangan marki. Ni kamaghin migia ghaze, ‘Ia Israelian gumazamiziba akirim na gasaraghti, ki ia batueghti, ia tintinibar mangi Kantrin Igharazibar Gumazamizibar tongin ikiam. Egh gin, dughiar ia saghon itir kantrin kamın, ia navibagh iragh ua na bagh izi nan akamin gin mangam. Eghti ki nguazir ua bagha misevezim, a nan ziam famin danganim, ki ian aku an

1:7: Godin Araziba 28:14; Daniel 9:5
Godin Araziba 12:5; 30:1-5

1:8-9: Ofa Gami 26:33;

mangam. Ia kantrin bar saghon itibar ikiti, ki ua ia inigh izam.’ E ua ni bagha ize, kamaghin ki nin azai, ni uan akar dikirizimin gin mangi en akurvagh.

¹⁰ “E Israelia nin ingangarir gumazamizibar min iti. Egha e nin gumazamizibara. Ni uan gavgavir ekiamin, ni apanibar agharibar uam e inizi e ariaghirezir puvati.

¹¹ O Ekiam, e Israelia, e nin ingangarir gumazamiziba, e bar ni gifongegha egha nin ziam fe. Ki kamaghin ifonge, ni Israelian azangsiziba baragh. Egh ki uaghan, kamaghin ifonge, ni nan azangsizim baragh, ki nin ingangarir gumazim. Ki mangi atrivimin ganamin dughiamin, ni atrivim damighti, a nan apangkuvigh egh nan akuragh.”

Ki atrivimin ingangarir gumazimin itir dughiamin, ki kamaghin God ko migei. Nan ingangarim kamakin, ki atrivimin wainin dipamin gara a bagha a inigha izima an anepi.

2

Nehemia Jerusalem zui

¹ Ezi iakinir 4pla givazi, dughiar mam Atrivim Artaserksis apima, ki wainin dipam inigha a bagha izi. Dughiaaba bar ki ingangarir kam gamua nan navim ko guam bar dera. Ezi dughiar kam nan navim bar osemazi nan guam bar derazir puvati.

² Ezi atrivim nan azara, “Manmagh amizi nin guam ikufi? Ni arei puvati, egha ni bizitam bagha navim ikufi?” Ame. Ki akar kam baregha digavir kuram gami.

³ Egha ki kamaghin atrivim migei, “O atrivim, ni dughiar ruarimin deravira ikiam. Guizbangira, nan navim bar oseme. Nguibar ekiar me nan inazir afeziaba afazim, a bar ikuvighavira iti. Ezi divazir bar gavgavir kamin tiar akaba, avim fomira dar isizi, da uaghan kamaghira iti. Ki bizir kam ginighnigha bar oseme.”

⁴ Atrivim akar kam baregha kamaghin nan azara, “Ki datirighin ni bagh tizim damuasa ni ifonge?”

Ezi ki zuamira uan navir averiamin aven uabin akurvaghasa Godin Uan Nguibamin Itimin azara.

⁵ Egha ki kamaghin atrivim migei, “O atrivim, ga uaning, nin navim nan deraghti, ki bizitam bagh nin azangam. Kamaghin, Ni ifuegh na amadaghti, ki Judan nguazimin mangi nguibar ekiar uan inazir afeziabar mozibar itimin otogh, uan namakabar akuragh, ua uan nguibar ekiamin ingaram.”

⁶ Ki atrivim ko migeima, ezi atrivimin amuim an min aperaghav iti. Atrivim na baregha ghaze, “A dera, ni mangi. Ni dughiar ruarim o otevimin Judan nguazimin ikiam o? Ni manadzoghin ua izam?” Ezi ki uan nighnizimin gun a migei.

⁷ Ezi ki atrivim akinafarim Yufretisin Fanemin vongin itir provinsin, gavmanin gumazir dapaniba bagha osirizir akinafarim bagha an azara. Eghti akinafarir kaba me mikemeghti, me na ateghti ki men nguibar ekiamin mangi, Judan Distrighin otogham.

⁸ Ezi uaghan ki Asap bagh akinafaritam osirasa atrivimin azara, gumazir kam Atrivimin ruaribar

gari. Akinafarir kam a mikemeghti a temer taba na danightima ki da abigham. Eghti ter ararir kabar me Jerusalem divazimin tiar akabar ingariva, uaghan dipenir divazir gavgavim itimin tiar akamin ingarighti, midorozir gumaziba an iki Godin Dipenimin ganam. Egh uaghan nan dipenim sara ingaram. Dughiar kamın, God na ko ikia nan akurvasi. Kamaghın amizi, atrivim bizir kabar nan amamangati.

⁹ Egha atrivim midorozir gumazir dapanir maba, ko midorozir gumazir hoziabagh apiazir maba, me amadazi, me iza na ko tuavimin ghuavira iti. Egha e ghua Yufretisin Fanemin vongin itir provinsin otifi. Egha atrivimin akinafarim isa provinsin kamın gavmanın garir gumazibagh aningi.

¹⁰ Ezi Bethoronın nguibamin gumazim Senbalat ko, Tobia an Amonian ikizimin ingangarir gumazir ekiar mam, aning orazi, ki Israelian akurvaghasa izi. Ezi aning bar na baseme.

¹¹ Kamaghın amizi, ki Jerusalemın otogha 3plan dughiaabar pura iti.

¹² God fomira Jerusalem bagh damuamin nighnizir kam nan navir averiamın aven na ganingi. Ezi dughiar kamın, ki gumazitam mikemezir puvati. Egha ki ikia ghua dimagarir arizimin dikavigha gumazir maba ko, e apiazir danganir kam ategha nguibar ekiamın divazimin gari. Ki uabira uan donki gaperagha zui, ezi marazi uan suebar zui.

¹³ Dimagarim ikiavira itima, ki gumazir vabara ko, e nguibar ekiam ategha, Aruem Uaghiri Naghın Tiar Akamin azenan zui, kar me kamaghın

diborim, Danganir Zarimîn Tiar Akam. Egha e ragha sautin amadaghan ghua mozir pam gita, Mozir par kam, me Kuruzir Ekiamîn Mozir Pam, a gati. Egha e ghua Tiar Akar Bizir Bar Miziriziba Akurir Danganimîn oto. E aruavira ikia izava, ki deravira divazir bar mitiar gavgavir me fomira dipirizim, ko tiar akar avimîn isizibar gara da tuisisi.

¹⁴ Ezi gin e ragha ghua notin amadaghan ghua Mozir Pamîn Tiar Akam ko Atrivimîn Dipar Akarer Muziarimîn oto. Ezi danganir kamîn, tuavir kam kirizima, donkin ki aperazir kam mangan ibura.

¹⁵ Kamaghin amizi, dimagarir kamîn, e Kidronin danganir zarim giraghue, egha ki deravira divazimîn gari. Egha gin ua raghirigha tuavir e ghuezim, uam an izi. Egha iza tiar akar e ghuezim, e uam an oto. Kar Danganir Zarimîn Tiar Akam. Egha ua nguibar ekiamîn aven zui.

¹⁶ Jerusalemîn itir gumazir dapanir tam, bizir ki dimagarimîn amizir katam gifozir puvati. Guizbangira, ki Judan tavîn mikemezir puvati. Ki ofa gamir gumaziba, ko gumazir dapaniba ko gavmanîn faragha zuir gumaziba, ko gumazir igharazibar ingangarir e Judaba bar damuamim, ki me mikemezir puvati.

¹⁷ Ezi datirighin ki me akuvagha ghaze, “Ia ganigha fo, Jerusalem bar ikuvizi, an tiar akaba uaghan bar ikufi. Kamaghin amizi, e osimtizir ekiam ko aghumsizir dafam iti. Ezi datirighin e ua nguibar ekiamîn divazimîn ingaram, arazir kamîn e gumazir e dipova itibar akabar kuagham.”

¹⁸ Egha ki uaghan God nan akurazir bizir aghuibar gun me mikeme. Egha atrivimın akar aghuim uaghan me mikeme.

Ezi me kamaghın akam ikaragha ghaze, “Bar dera. E datirighın ingangarir kam damuam.” Me na mikemegha gıvagha, me ghua ingaramin biz-ibar kiri.

¹⁹ Ezi Senbalat ko Tobia, ko Arabian gumazim Gesem, me bizir e damuamin akam baregha, me iza e dipova en ingarava aka kamaghın migia ghaze, “Ia tizim damuasa? Ia ua nguibar ekiamın divazir bar mitiar gavgavimın ingarasa, a? Ia ti ghaze, ia kamaghın damuva atrivim ko misogh an akam batogham.”

²⁰ Ezi ki kamaghın men akam ikaragha ghaze, “Godın Uan Nguibamın Itim, e an ingangarir gumaziba, an en akuraghti e ingangarir kam damigham. Ezi iarara, Jerusalem ian nguibar ekiam puvati. Fomıra ian inazir afeziaba nguibar ekiar kamın ikezir puvati. Kamaghın amizi, ingangarir kam ian bizim puvati.”

3

Me ua Jerusalemın divazir bar mitiar gavgavimın ingari

¹ Ezi gumaziba ua Jerusalem avınizir divazimın ingari. Ofa gamir gumazibar dapanim Eliasip, ko ofa gamir gumazir igharaziba, tiar akar ekiar, me kamaghın diborim, Sipsipın Tiar Akam, me faragha an ingari. Egha me anegıvagha, maghıra God bagha inabazir danganimın Godın ziam fe. Egha gın me agasasa, tiar akamningın ingarigha a gasara. Egha me divazir ekiamın ingara ghua

gumazir 100plan Apaniba Bagha Gara itir Taua ko Hananelin Tauan tu. Me anegivagha God bagha inabazir danganimin, maghira Godin ziam fe.

² Ezi Jerikon nguibamin gumaziba, ofa gamir gumazibar boroghin ingara divazir namin ingari. Ezi Sakur, a Imrin otarim, a gumazir maba ko ingara ghua, Jerikon gumaziba ingari naghin oto.

³ Ezi Hasenan adarazi tiar akar ekar kam, me kamaghin a dibori, Osiribar Tiar Akam, me faragha an ingari. Egha ter akiniba isa tiar akamin miriabagh asegha, tiamin danganim da arigha tiam asamin loghin gavgaviba ko ainin ruariba isa, tiam dukumasa dagh arisi.

⁴ Ezi Meremot gumazir maba ko divazir nar Osiribar Tiar Akam boroghin an ingara gavgavim a ganidi. Meremot a Urian otarim, egha Hakosin igavatarim. Ezi Mesulam gumazir maba ko, divazir nar igharazimin ingari, a Meremotin adarazi ingarizir divazir namin boroghin iti. Mesulam a Berekian otarim, egha Mesesabelin igavatarim. Ezi Sadok gumazir maba ko, divazir namin ingara ghua Mesulamin adarazi ingarizir divazir namin boroghin iti. Sadok a Banan otarim.

⁵ Ezi Tekoan nguibamin gumaziba an nar mam Sadokin adarazi boroghin an ingara zui. Ezi Tekoan gumazir dapaniba, uari fava divazim faragha an garir gumazibar akaba baraghan aghua, kamaghin amizi, gumazir dapaniba uan dafaribar ingangaritam gamizir puvati.

⁶ Ezi Pasean otarim Joiada, ko Besodean otarim Mesulam, aning gumazir maba ko, ingara ghua divazir kamnin tiar akar mamnin ingari. Me Jesanen Tiar Akam a garisi. Egha ter akiniba isa

tiar akamın mırıabagh asegha, tiamın danganım da arıgha egha tiam asamın loghın gavgavıba ko ainın ruarıba isa, tiam dukumasa dagh arısı.

⁷ Ezi Gibeonın nguıbamın gumazım Melatıa, ko Meronotın nguıbamın gumazım Jadon, ko Gibeonın nguıbam ko Mispan nguıbamın gumazıba, me dıvazır nam Joiada ko Mesulamın adarazır boroghın an ingara, ghua Yufretısın Fanemın vongın itır, provınsın gavmanın faragha zuir gumazır dapanımın dıpenımın oto.

⁸ Ezi Harhaian otarım Usiel, ko gumazır maba, dıvazır nam, Melatıa ko Jadonın adarazır boroghın an ingarı. Usiel, gumazır golın bizıbar ingarır mam. Ezi Hanania ko gumazır maba dıvazır nam Usielın adarazır boroghın an ingara ghua Dıvazır Nar Bar Ekiamın oto. Hanania, a borer mughuriar aghuıbar ingarır gumazır mam.

⁹ Ezi Hurın otarım Refaia, gumazır maba ko, dıvazır nam Hananian adarazır boroghın an ingarı. Refaia a Jerusalem itır distrıghın akuar vuer mamın faragha zuir gumazır dapanım.

¹⁰ Ezi Harumapın otarım Jedaia, ko gumazır maba dıvazır namın ingara an dıpenımın boroghın oto. Ezi Hasapnean otarım Hatus, dıvazır nam Jedaian adarazır boroghın an ingarı.

¹¹ Ezi Harımın otarım Malkia, ko Pahatmoapın otarım Hasup, gumazır maba ko dıvazır nam Hatusın adarazır boroghın an ingarı. Egha me uaghan Tauan Bretba Tuer Danganımın dıvazımın ingarı.

¹² Ezi Halohesın otarım Salum, dıvazır nam Harımın adarazır boroghın an ingarı. Ezi an guıvıba an akuragha an ingarı. Salum, a Jerusalem

itir distriġhin akuar iġharazim in faragha zuir gumazir dapanim.

¹³ Ezi Hanun ko Sanoan nguibamin gumaziba, Danganir Zarimin Tiar Akamin ingari. Egha tiamning isa tiamin danganim garigha egha tiam asamin loghin gavgaviba ko ainin ruariba isa, tiam dukumasa aning garisi. Egha me ghua divazir nar ekiamin, ingaravira ghua Tiar Akar Bizir Bar Miziriziba Akurir Danganimin oto, divazir nar kam in ruarim a 440 mitan tu.

¹⁴ Ezi Rekapin otarim Malkia, ko gumazir maba, Tiar Akar Bizir Miziriziba Akurir Danganim ua an ingari. Egha tiamning isa tiamin danganim garigha, egha tiam asamin loghin gavgaviba ko ainin ruariba isa, tiam dukumasa aning garisi. Malkia, a Bet Hakeremin Distriġhin gumazir dapanim.

¹⁵ Ezi Kolhosen otarim Salum, a Mispan Distriġhin gumazir dapanim. A gumazir maba ko, ua Mozir Pam in Tiar Akam, an ingari. Egha ter ararir naba inigha tiar akam avasa a gisin ivemin ingari. Egha tiamning isa tiamin danganim garigha, egha tiam asamin loghin gavgaviba ko ainin ruariba isa, tiam dukumasa aning garisi. Egha me ghua divazir nam Selan Dipar Akarer Muziarim borogh in an ingara zui. Divazir nar kam atrivimin azenimin borogh in iti. Egha me uam an ingara ghua Atrivim Devitin Nguibar Ekiamin ghuavanadir dagiar adidiamin oto.

¹⁶ Ezi Asbukin otarim Nehemia, a Betsurin Distriġhin akuar mam in gumazir dapanim, a gumazir maba ko, divazir nam Salumin adarazir borogh in an ingara zui. Me divazimin ingara

ghua, Atrivim Devitın mozimın otogha ghua, dipar akarer gumaziba ingarizim ko midorozir gumazir gavgaviba itir dipenimın boroghın oto.

Livain divazir bar mitiar gavgavimın ingan-garimın faragha zuibar ziaba

¹⁷ Ezi Livain gumaziba divazir nar igharazibar ingari. Men ziabar kara: Banin otarim Rehum, ko Livain gumazir maba, divazir nam Nehemian adarazir boroghın an ingari. Ezi Hasabia, a Keilan Distrighın akuar mamın gumazir dapanim, a ko an distrighın itir Livain gumazir maba, divazir nam Rehumin adarazir boroghın, uam an ingari.

¹⁸ Ezi Henadatın otarim Bavai, a Keilan Distrighın akuar igharazimın gumazir dapanim, a ko an distrighın itir Livain gumaziba, divazir nam Hasabian boroghın uam an ingara zui.

¹⁹ Ezi Jesuan otarim Eser, a Mispan nguibar ekiamın gumazir dapanim, a Livain adarazir marazi ko, divazir nam Bavain adarazir boroghın an ingari. Ezi divazir nar kam ghua me midorozir biziba arızir dipenimın oto. Danganir kamın, divazim bar sikharkonim ati, ezi me Sigharkonim a garisi.

²⁰ Ezi Sabain otarim Baruk, Livain igharaziba ko, divazir nam Eserın adarazir boroghın an ingari. Me bar gavgavigha pamtem an ingara Sigharkonimın ikegha ghua ofa gamir gumazibar dapanim Eliasipın dipenimın tiar akamın oto.

²¹ Ezi Urian otarim Meremot, an Hakosın igavatarim, a Livain maba ko, divazir namın ingara Eliasipın dipenimın tiar akamın ikegha, ingara ghua an dipenimın kuebamın tu.

Ofa gamir gumazir; divazimın ingangarim gamibar ziaba

²² Ezi ofa gamir gumazir maba, divazir nar mabar ingari. Jerusalemın boroghın itir ofa gamir gumaziba, divazir nam Meremotin adarazir boroghın an ingari.

²³ Ezi ofa gamir gumazimning Benjamin ko Hasup, ko marazi ua divazir nar ofa gamir gumaziba ingarizimın ikegha, an ingara ghua aningın dipenimın miriamın oto. Ezi ofa gamir gumazim Asaria, a Masean otarim, egh an Ananian igiavotarim, a marazi ko, divazir nam uan dipenimın boroghın an ingari. Ezi divazir nar kam, me Benjaminın adarazi ingarizir naghın suiragha, an ingara zui.

²⁴ Ezi ofa gamir gumazim Binui, an Henadatın otarim, divazir nam uam an ingara Asarian dipenimın boroghın ikegha ghua Sigharkonimın tu.

²⁵ Ezi ofa gamir gumazim Palal, a Usain otarim, marazir ko, divazir nam uam an ingara Sigharkonimın vongın ikegha ghua atrivimın dipenimın itir tauan tu. Tauan pın itir kam, a nguibar ekiamın garir gumazibar dipenimın boroghın tu. Ezi Parosın otarim Pedaia, marazi ko, divazir nar igharazim Palalın adarazir danganimın boroghın uam an ingari.

²⁶ Me divazimın ingara ghua, Dipaba Isir Tiar Akamın ko tauan gumaziba Godın Dipenim garimın tu. Tiar akar kam, aruem anadi naghın divazir nar kamın iti, ezi tauan kam aruem ghuaghiri naghın iti, ezi divazir me ingarizim, aningın tizimın iti. Divazir nar kam Ofelın

boroghin iti. Danganir kam, Godin Dipenimin ingangarir gumaziba, an iti.

Divazimin ingarizir gumazir igharazibar ziaba

²⁷ Ezi Tekoan nguibamin gumaziba, divazir nam Pedaian adarazir boroghin uam an ingari. Kar dughiar namba 2in, me ua divazimin ingari. Divazir nar kam, me tauan ekiar Godin Dipenim boroghin itimin vongin ikegha ghua Ofelin divazimin tu.

²⁸ Ezi ofa gamir gumazir maba divazir nam uam an ingari, a notin amadaghan itir Hoziaaba Zuir Tiar Akamin boroghin iti. Me vaghvagha divazir nar men dipenibar boroghin itibar ingari.

²⁹ Ezi Imerin otarim Sadok, marazi ko, divazir nar ofa gamir gumazir kabar boroghin uam an ingari. Kar, an dipenim boroghin itir divazir nam. Ezi Sekanian otarim Semaia, marazi ko, divazir nar mam Sadokin adarazi boroghin an ingari. Semaia, a Godin Dipenimin Aruem Anadi Naghin Tiar Akamin garir gumazim.

³⁰ Ezi Selemian otarim Hanania, ko Salapin otarir namba 6 Hanun, aning gumazir maba ko, divazir nam Semaian adarazir boroghin an ingari. Aning divazir nam faragha an ingarigha, datirighin ua divazir igharazir mam uam an ingari. Ezi Berekian otarim Mesulam, marazi ko, me divazir nam Hanania ko Hanunin boroghin an ingari. Me Mesulam dipenimin boroghin an ingari.

³¹ Ezi Malkia, a gumazir golin bizibar ingarim, a gumazir maba ko divazir nam Mesulamin boroghin uam an ingara ghua, Godin Dipenimin ingarir gumazibar dipenimin tu. Dipenir kam,

Godin Dïpenimîn dagiabar ingarir gumaziba uaghan an aven iti. Dïpenir kam Godin Dïpenimîn tiar akamîn vongin iti, me ghaze kar Uari Akuvamin Tiar Akam. Egha a dïvazir mikebamîn, bar pîn itir ghuriamîn boroghîn iti.

³² Ezi golîn bizibar ingarir gumaziba ko dagiabar ingarir gumaziba, dïvazimîn ingara dïvazir mikebamîn bar pîn itir ghuriamîn ikegha ghua Sipsipbar Tiar Akamîn tu.

4

Nehemia apaniba abira

¹ Ezi Senbalat kamaghîn oraki, e Judaba dïvazir kamîn ingari. Ezi a puv atara dïbovir akabar e gami.

² A uan roroaba ko Samarian mïdorozir gumazibar damazimîn a kamaghîn mïgei, “Judan gumazir amiraghmïrazir kaba tizim damuasa? Me ti ghaze, me nguibar ekiar kam uam anesaragham? Me ti ghaze, me uan God bagh ua ofabar amuam, a? Me ti ghaze, me Dïpenir kamîn ingarigh dughiar vamïran aven anegivagham? Me ti ghaze, me fomïra isizir bizibar pozibar tongîn, dagiaba inigh ua dar dïvazir aghuimîn ingaram?”

³ Dughiar kam, Amonian gumazim Tobia, a Senbalatin boroghîn tughav itima, a mïgirigiar kam gami. Ezi Tobia kamaghîn mïgei, “Are, dïvazir me ingarir kam, a tugh gavgavighan kogham. Eghti afiar atiatam an ghuavanangti, dïvazim bar akarighiregham.”

4 Gumazir maba iza Senbalat ko Tobian miġirigiabar gun na miġei. Ezi ki God ko miġia kamaghin an azai, “O en God, ni akar kurar apaniba e gamiba barasi. Me pazav e gami, ki kamaghsua, ni uabi me ikarvagh. Ni me ateghtima okimakiar gumaziba men biziba okimiva, me inigh nguibar saghuiabar itibar mangiva, me isi kalabuziam datigh.

5 Ni men osimtizim avaragh men arazir kuraba gin amangan marki. Guizbangira, me divazimin ingarir gumazibar damazimin akar dibovir kurabagh amua ni gamizi, nin aningagharim men iti.”

6 Ki God ko mikemegha gifa, egha dughiar otevimin e bar navir averiamin aven navir vamira ikia, puvira ingarima divazim ghuavanaga arighan ghu. Ezi an nar kamaghira tuzim ikiavira itima, e gin bar anegivagham.

7 Ezi Senbalat, ko Tobia, Arabian gumaziba, ko Amonia ko, Asdotia me kamaghin oraki, e Jerusalem divazimin ingangarir aghuim gamua divazir dipiraghireziba e bar dar ingari. Ezi me puvira en atara ghuavira iti.

8 Egh me uari inigh izi en ingangaribagh asighasigh e ko misoghamin akar mam akiri.

9 Ezi e men nighnizim baraki, egha uarir akurvaghasa Godin azavira iti. E arueba ko dimagaribar uarir ganasa gumazir maba amisevegha, ingangarim me ganiga ghaze, apaniba e gasighasighan kogham.

10 E Judaba ingarir dughiam, e ighiar kam gami:

“Bizir e aterir kaba bar oseme.
 Ezi en aghariba bar amira.
 Dagiar ikuviziba bar aviraseme.
 E manmagh divazir kamın ingaram?”

¹¹ Ezi en apaniba kamagh uariv gei, “E mogomebar mangi Judaba batoghti, me en ganighan kogham. Eghti e zuamira me misueghti, me arighiregham. Eghti me uan ingangarim agivaghan kogham.”

¹² Apaniba kamaghın migeima, en Judan marazi men boroghın ikia, zurara iza bizir apaniba e gasighasighasa amir bizibar gun e migei.*

¹³ Kamaghın amizi, ki afuziba ko midorozir sababa ko barir piba iniasa ingarir gumazibav gei, egh me uari inigh vaghvagh uan anababa ko iki. Egh mangi divazir nar me tighar ingaribar akirangın iki apaniba bagh mizuam iki.

¹⁴ Ki ghua gumazamiziba bar deravira men gara fo, me osemegha bar atiatingi. Kamaghın amizi ki dikavigha gumazir dapaniba ko, ingangaribar ganamin gumaziba ko, gumazamiziba bar, kamaghın me migei, “Ia apanibar atiatingan marki. Bizir ekiar kam, ia deragh a ginighnigh egh fogh, Ekiam bar gavgafi, ezi gumazamiziba bar an atiatingi. Kamaghın amizi, ia orakigh, ia uan namakaba ko amuiroghboriba ko dipeniba bagh deraghvira misogh gavgafigh.”

¹⁵ Ezi gin apaniba kamaghın oregha fo, me e damuamimın biziba e dagh fos. Egha me

* **4:12:** Hibrun akam deragha migirigiar kamın mingarim abighizir puvati. **4:14:** Godin Araziba 10:17; 2 Samuel 10:12

fo, God men tuavim apirizi me e gasighasighan kogham. Kamaghin amizi, e Judaba bar uamategha ghua, vaghvagha uan divazimin ingangarim bagha ghue.

¹⁶ Egha dughiar kamın e ingangarir arazim gıra. Egha ki ingangarir gumazibav gıa ghaze, tarazi divazimin ingarti, tarazi tugh apaniba bagh gan iki. Egh apanibar ganamin gumazir kaba, afuziba ko oraba ko barir pıbar suiragh, midorozir korotiabar aghuigh. Ezi gumazir dapaniba deravıra Judan gumazamizibar akurvasi.

¹⁷ Ezi gumazir divazimin ingariba, divazimin ingara zuir biziba dafarir mamın dar suigha, egha dafarir vuemin midorozir bizibar suiki.

¹⁸ Egha gumazir ingariba vaghvagha midorozir sababa uan oghiriabagh aghui. Ezi sigham givir gumazim, zurara uan sighamın suigha apaniba bagha gara nan boroghın ikiavıra iti.

¹⁹ Ezi ki gumazir dapaniba ko ingangarimin garir gumaziba ko gumazamiziba bar, ki me mıgei, “Divazim bar en ruaragha ekefe. Ezi divazim bar ruarazi, e vaghvagha saghuiabar uari arıgh ingaram.

²⁰ Kamaghın amizi, ia sigham baregh, ia fogh suam, apaniba izi. Kamaghın, ia bar zuamıra na bagh izi uari akufagh. Eghti en God e bagh apaniba ko misogham.”

²¹ Ki me mikemegha, e bar ua ingaravıra ikia, arueba zurara dar mizarazibar ikia ghua aminim pırıma, mikoveziba otivir dughiamın, marazi divazimin ingarima, marazi afuziba suigha apaniba bagha gari.

²² Dughiar kamîn, ki kamaghîn gumazamiziba ko men ingangarir gumazibav miġei, “Ia guaratizibar ingangarim aġivagh, Jerusalem ataghîraghan marki, ia kagh ikiv an gan. E aruebar ingariva, dimagaribar divazimîn ganam.”

²³ E bar moghîra kamaghîn ami, dimagaribar e uan ingangarir korotiaba suer puvati. Ki uan roroaba ko ingangarir gumaziba ko midorozir gumazir zurara nan ġin zuiba, en korotiaba en mikarzirbara itima e akui. Dughiaba bar e uan midorozir bizibar suighizi da en dafaribara iti.

5

Nehemia Judabar osimtiziba akiri

¹ Dughiar maba ġivazi, gumazir aviriba, uan amuiba sara, me uan namakar Judan itiba pamtem me gimobi.

² Men marazi ghaze, “E borir aviriba itima, dagheba en otefe. E damamin dagheba puvatizi, e arimighiram.”

³ Ezi marazi kamaghîn miġei, “Kar dagheba puvatizir dughiam. Kamaghîn amizi, e daghebagh ivezasa uan namakabar dagiar maba pura da ini. Ezi me ghaze, e da ikaraghan koghti, me en wainîn azeniba ko dipeniba inighti, arazir kam, men bizir e iniziba ikarvagham.”

⁴ Ezi marazi kamaghîn miġei, “E atrivim bagh takisîn dagiaba isi a daningasa, uan namakaba da dagiaba pura da ini. Ezi me ghaze, e ti dagiar kaba ikaraghan koghti, me en dagher azeniba ko wainîn azeniba inigh ivezir kam ikarvagham.

⁵ Me, en adarazira, me osımtızir kam e ganıngi. En boriba uaghan men boriba ko magh ghue. Me ti ghaze, me e gafira? Puvati, e bar magh ghue. E ua tuaviba puvatızı, en boriba men ingangarir gumazamizibar otifi. Ezi e men dagiaba ikarvaghamin bizim bangın, en guivir maba uaghan men ingangarir amizibar otifi. Me uaghan en nguaziba ko wainın azeniba ini. Datırighın e uan guiviba ua me iniamin tuaviba puvati.”

⁶ Ki gumazamizir kabar adarir akam baregha, nan navim bar osemi.

⁷ Ki osımtızir kam akırasa bar deravıra nıghnısi. Ki fo, gumazir dapaniba ko ingangaribar garir gumaziba, osımtızir kam gami. Egha ki kamaghın me mıgıa ghaze, “Ian aveghbuaba ian dagiaba ikarvazir dughiamın, ia me da dagıar ekiabara isi.” Kamaghın ki osımtızir kam akırasa gumazamiziba, bar men diazi me iza uari akufa.

⁸ Me uari akuvazi ki kamaghın me mıgei, “Ia bar fo, en gumazamizitaba, ikızir ıgharazımın pura ingangarir gumazir kınibar ikıtıma, e ua me gıvezısi pamtem ingar, dagıar rurir dafabar amuam. Ezi datırighın, ia uan namakaba paza me gamua, me ataghizi, me pura ingangarir gumazamizir kınibar mın iti, ezi me e gıvesi.” Ki kamaghın me mıgeıma, gumazir dapaniba nımıra ikia akatam ikarazir puvati.

⁹ Ki ghaze, “Arazir ia amizim, derazir puvati. Ia Godın atiating egh an apengan ikıva, arazir aghuıbar gın mangi. Ia kamaghın damuti, en

apaniba dibovir akabav kiman koghiva, en arazi-
iba dikabinan kogham.

¹⁰ Ki uan adarazi ko uan ingangarir gumaziba, e gumazamizir kaba ataghizi, me pura e da dagiaba inigha, tuavir kamın dagheba ko dagiaba ini. Kamaghın amizi, me ua da ikarvaghisi me mikıman kogham.

¹¹ En dagiaba me ua da ikarvaghan marki. Me wit ko olivin boreme ko wainın dipaba, kar me e da inizir biziba, me ua da ikarvaghan marki. Eghti, men nguaziba ko wainın azeniba ko olivin azeniba ko dipenir ia me da iniziba, ia ua me daning.”

¹² Ezi gumazir dapaniba ghaze, “E ni mikemezi moghın damu men biziba me danigh, ua me da bizitam inian kogham.”

Ezi ki ofa gamir gumazibar diazi, me izi. Ezi ki ghaze, “Ia gumazir dapaniba, ofa gamir gumazibar damazimın akar gavgavir kam akirigh, akar ia amizir kam deravira an gın mangi.” Ezi me akar gavgavim akiri.

¹³ Ezi ki uan ivariam gikezir inim firigha a guraguraghizi an itir biziba ire. Ezi ki ghaze, “Gumazitam uan akar dikirizimın gın mangan koghti, God an dipenimın biziba ko an ingangarimın dagheba sara, a da guragureghti, a inir kamın min pura ikiam. Mati ki inir kam guraguraghizi a pura iti moghın, gumazir kam biziba puvatigh pura ikiam.”

Ezi gumazamiziba bar kamaghın migei, “Bar guizbangira,” egha me Ikiavira Itir Godın ziam fe. Egha gın me akam akirizi moghın me deravira bizir kabagh ami.

Nehemia uabîra uabîn akurvaghasa niĝhnîzir puvati

¹⁴ Kî 12plan azenibar Judan gavmanîn faragha zuir gumazir dapanimîn iti. Ezî dughiar kamîn, Atrivim Artaserksis 20plan azenibar atrivimîn ikia ghua, 32plan azenibar oto. Ezî azenir kabar kî uan adarazi ko e dagîar atrivim daghebagh ivezasa anîngiziba inîzir puvati.

¹⁵ Gavmanîn faragha zuir gumazir dapaniba, me nan faragha otogha gumazamiziba osîmtiziba me ganîdi. Me, dughiaba bar dagheba ko wainîn dipaba ko 40plan silvan dagîaba, me dama da isi. Ezî uaghan men îngangarîr gumaziba gumazamiziba dikabîri. Ezî, kî Godîn atiatia an apengan iti, kamaghîn amizî kî arazir kam damuan aghua.

¹⁶ Egha kî uan adarazi ko, nguazitam givezezir puvati. Kî uan gavgavibar da isa, îngangarîr gumazibar akuragha, Jerusalemîn divazimîn îngari. Ezî nan dipenimîn îngarîr gumaziba uaghan, îngangarîr gumazibar akurvagha divazimîn îngari.

¹⁷ Dughiaba bar 150plan gumaziba iza nan dipenimîn dagheba api. Kar gumazir dapaniba ko Judabar gumazamiziba. Ezî Kantrin Igharazibar Gumazamiziba men gara, uaghan iza nan dipenimîn dagheba api.

¹⁸ Ezî kî isair gumazibav ĝia ghaze, Dughiaba vaghvagh ia bulmakaun vamîra ko, 6plan sipsipîn îgiar aghuiba ko, tuarîr avîriba ia dav sogh isam. Egh ia dughiar 10plan vaghvagh wainîn dipar avîriba inîgh izî. Kî fo, Judan gumazamizir avîriba osîmtîzir ekiam iti. Kamaghîn amizî, gumazir dapanim na ganîngîzir dagheba givezamin dagîaba,

ki me dama da inian aghua. Ki uabi uan dagiabar daghebagh ivesi.

¹⁹ O God, ki nin azangsisì, ni arazir aghuir ki gumazamizir kabagh amizir kam ginighnigh der-aghvira na damu.

6

Gumazir maba Nehemia gasighasighasa akam akiri

¹ Ezi Senbalat, Tobia, Arebian gumazim Gesem ko en apanir igharazir maba orazi, e divazim agivagha an tiar akaba tighar dar ingar, dar danganiba dar arigham.

² Kamaghin amizi Senbalat ko Gesem me na bagha akam amaga ghaze, ni izi Onon Danganir Zarimin nguibar mamìn ga bativam. Ezi ki fo, aning na gifaragh na gasighasighasa.

³ Egha ki aning bagha akam amaga ghaze, ki ingangarir bar ekiar mam gami, kamaghin amizi, ki izeghan kogham. Ki guan gansi pura ingangarim ateghti, ingangarir gumaziba ti ingangarim ategh egh ingarighan kogham. Bar puvatigham.

⁴ Ezi me migirigiar kamra 4plan dughiabar na bagha anemada. Ezi ki uaghan amizir migirigiar kamra me bagha anemadi.

⁵ Ezi Senbalat namba 5in dughiamin ua na bagha akinafarim osirigha, uan ingangarir gumazim ganingizi an a inigha na bagha ize. Dughiar kamìn, an akinafarir kam, bizitamìn a noghezir puvati, a pura na bagh anemada.

⁶ Akinafarir kam kamaghin migei:

“Ki Senbalat, ki Gesem barazima, a kamaghin migei, en boroghin itir gumazir maba migirigiar mam gamizi an oto. Migirigiar kam kamakin: Ni ko Judan gumazamiziba atrivimin apengan ikian aghuagha, uari baghvira gumazir dapanim amiseveghti a misoghasa. Bizir kam bagha ia divazimin ingari. Egh ni uabi uabi damigh atrivimin otoghasava ami.

⁷ E orazi, Ni Godin akam inigha izir gumazibav mikemezi me Jerusalem akam akun mikim suam, Judaba atrivir mam iti. Ki akavsiar kam mingarim gifoghasa, kamagh ifonge. Ki foghti, atrivim uabi akar me ni mikemezir kam baregham. Kamaghin amizi, ga uaning akuvagh migirigiam akirigham.”

⁸ Ezi ki an akinafarim ikaragha ghaze, “Ni osirizir akaba guizbangin akaba puvati. Ni uan nighnizimin da osiri.”

⁹ Ki fo, me atiatim e daningti e ingangarim ategh anegivaghan koghasa, me akar kam gami. Egha ki Ikiavira Itir Godin azai, “Ki fo Nirara gavgavim na daningti, ki ingangarim damuam.”

¹⁰ Egha gin ki ghua Semaian gari, a Delaian otarim, Mehetabelin igavatarim, a uan dipenim ateghan kogham. Egha a kamaghin na migei, “Ga fo, apaniba dimagarimin izi ni misueghti ni aremegham. Kamaghin, ga mangi Ikiavira Itir Godin Dipenimin Anogoroghezir Danganimin mangi modogh, tiar akaba aseka.”

¹¹ Ezi ki an akam ikaragha ghaze, “Ki, atiatia ara modir gumazim puvati. Ki uabin akurvaghsi

arimangi Ikiavira Itir Godin Dipenimin modoghan kogham. Bar puvati.”

¹² Egha gin ki nighnigha ghua, egha kamaghin fo, Ikiavira Itir God akar kam Semaia ganingizir puvati. Guizbangira, Tobia ko Senbalat migirigiar kam damuasa a givese.

¹³ Aning nighnigha ghua ghaze, Semaia akam na daningti, ki mangi Dipenir kam in itir Anogoroghezir Danganimin mangi arazir kuram damuam. Guizbangira, me nan ziam gasighasigh aghumsizim na daningasa, a givese.

¹⁴ Dughiar kam in, ki God ko migia ghaze, “O God, ni nan God, ni Senbalat ko Tobia na gamizir arazim ginighnigh, ivezir kuram isi aning daningigh. Ezi uaghan akam inigha izir amizim Noadia ko akam inigha izir gumazir igharaziba, me atiatir nighnizibar na damuasava ami, kamaghin ni men arazim ginighnigh ivezir kuram isi me daningigh.”

Divazir mitiar bar gavgavimin ingangarim gifa

¹⁵ E 52plan dughiar ingara zuima, Elulin iakinimin an dughiar 25plan otozima, Jerusalem avinizir divazir mitiar gavgavimin ingangarim gifa.

¹⁶ Ezi kantrin en boroghin itiba ko en apaniba orazi, e divazimin ingangarim agifa. Egha me fo, en God en akurazi e ingangarir kam gami. Me uaghan fo, arazir kurar me e damuamiba bangin, men ziaba gumazir igharazibar damazimin irezima me aghumsigha atiati.

¹⁷⁻¹⁸ Dughiar kam, Judan gumazir dapanir Jerusalem in itir maba, Tobia ko navir vamira iti.

Tobia faragha Sekanian guivimín iti, Sekania an Aran otarim. Ezi uaghan Tobian otarim Johanan, a faragha Mesulamín guivimín iti, Mesulam a Berekian otarim. Kamaghín amizi, dughiar e divazimín ingarimín, gumazir dapanir kaba Tobian akurvaghasa, a bagha akínafariba osirigha, a bagha da amadima, a me ikarvagha akínafariba me bagha da amadi.

¹⁹ Ezi dughiar maba gumazir dapanir kaba iza, Tobian arazir aghuimín gun na mígei. Egha gín kí me mígeir akaba inigha ghua Tobia mígei. Ezi Tobia atiatim na daningasa akínafarir kaba osiravira iti.

7

¹ Datirighín divazimín ingangarim givazima, e an tiar akaba dar danganibar da arigha, uaghan Jerusalemín tiar akabar ganamin gumaziba mísefe. Egha e uaghan Livain gumaziba ko gumazamizir Godín ziam fiva, ighiabar amuamiba sara mísevegga, ingangarim isa me ganíngi.

² Egha kí Jerusalemín ganamin gumazir pumuning amísefe. Gumazir mam, a nan aveghbuam Hanani, ezi mav Hanania a midorozir gumazibar faragha zuir gumazim. Hanania gumazir bar aghuim, a guizbangíra Godín atiatia an apengan itima, an araziba gumazir igharazibar arazibagh afira.

³ Ezi kí aning mígia ghaze, “Gua Jerusalemín tiar akaba bar mízaraghara da kuan marki. Gua mízuam mangítí aruem anaboghtí ia da kuigh.

Egħti nguibamın garir gumaziba guaratizibar ingangarim ġivagħti, me tiar akaba pamtemın da asegh, egh ainın igugunir ruariba dav kınigh. Egh bizibar gansi uaghan Jerusalemın gumazitaba amisefeġh. Egh ua gumazitaba amisevegħti, me uaghan uan dipenibar boroghın divazimın gan.”

*Israelian ua Jerusalemın
izezibar dibobonim
(Esra 2:1-70)*

⁴ Jerusalemın nguibam, a nguibar bar ekiam. Ezi gumazamizir aviriba an itir puvati. Egha me uaghan an aven dipenir aviriba tighar dar ingaram.

⁵ Kamaghın amizi, God niġnizim na ganingizi, ki gumazir dapaniba ko gavmanın ingarir gumaziba ko gumazamiziba bar me akuvagh men ziaba akınafarimın da osirigham. Ki kamaghın damuasava amua faragħa, Babilon ategħa ua Judan izezibar ziabar ganasa, men ziaba itir akınafarim buri. Egha a batogħa ziar kabar api:

⁶ Bar fomira Atrivim Nebukatnesar Israelian aviriba inigħa Babilonın kalabus gati. Ezi me azenir aviribar kalabusın iti. Egha ġin gumazamizir avirim Babilon ategħa iza, Jerusalem ko Judan danganir mabar iti. Me vaghvagħa ua uan inazir afeziabar nguazibar iti.

⁷ Babilon ategħa ua izezibar gumazir dapanibar ziabar kara: Serubabel, Josua, Nehemia, Asaria, Ramia, Nahamani, Mordekai, Bilsan, Misperet, Bikvai, Nehum, ko Bana.

Israelian anababar adarazir kalabus ategh uamategh Jerusalemın mangamiba, men ziaba ko men dibobonim kara.

8-25 Israelian anababar ikiziba, me Babilonın nguibam ategha uamategha uan nguibamın izeziba, men ziaba ko men dibobonibar kara:

Parosın ovavir boribar gumaziba, men dibobonim 2,172ın tu.

Ezi Sefatian ovavir boribar gumaziba, 372.

Ezi Aran ovavir boribar gumaziba, 652.

Ezi Pahatmoapın ovavir boribar gumaziba, 2,818. (Me Jesua ko Joapın ikizimningın ovavir boriba.)

Ezi Elamın ovavir boribar gumaziba, 1,254.

Ezi Satun ovavir boribar gumaziba, 845.

Ezi Sakain ovavir boribar gumaziba, 760.

Ezi Binuin ovavir boribar gumaziba, 648.

Ezi Bebain ovavir boribar gumaziba, 628.

Ezi Asgatın ovavir boribar gumaziba, 2,322.

Ezi Adonikamın ovavir boribar gumaziba, 667.

Ezi Bikvain ovavir boribar gumaziba, 2,067.

Ezi Adinın ovavir boribar gumaziba, 655.

Ezi Aterın ovavir boribar gumaziba, 98. (An ziar mam, Hesekia.)

Ezi Hasumın ovavir boribar gumaziba, 328.

Ezi Besain ovavir boribar gumaziba, 324

Ezi Haripın ovavir boribar gumaziba, 112.

Ezi Gibeonın ovavir boribar gumaziba, 95.

26-38 Kar Judan nguibabar ziaba, gumazir uamategha Judan izeziba, men inazir afeziaba nguibar kaba fomira dar ike, ezi men ovavir

boriba datirighin uamategha izegha dagh apia. Nguibabar ziaba ko gumazibar dibobonibar kara:

Betlehem ko Netofan nguibamningin gumaziba, 188.

Ezi Anatotin nguibamin gumaziba, 128.

Ezi Bet Asmavetin nguibamin gumaziba, 42.

Ezi Kiriati Jearimin nguibam ko Kefiran nguibam ko Berotin nguibamin gumaziba, 743.

Ezi Rama ko Geban nguibamningin gumaziba, 621.

Ezi Mikmasin nguibamin gumaziba, 122.

Ezi Betel ko Ain nguibamningin gumaziba, 123.

Ezi Nebon igharazimin nguibamin gumaziba, 52.

Ezi Elamin igharazimin nguibamin gumaziba, 1,254.

Ezi Harimin nguibamin gumaziba, 320.

Ezi Jerikon nguibamin gumaziba, 345.

Ezi Lot ko Hadit ko Onon nguibabar gumaziba, 721.

Ezi Senan nguibamin gumaziba, 3,930.

³⁹⁻⁴² Kar ofa gamir gumazibar ikizir uamategha Jerusalem ghueziba, men gumazibar ziaba ko men dibobonibar kara:

Jedaiian ikizim, men inazir afeziam Jesua, an gumaziba, 973.

Ezi Imerin ikizimin gumaziba, 1,052.

Ezi Pasurin ikizimin gumaziba, 1,247.

Ezi Harimin ikizimin gumaziba, 1,017.

43-45 Ezi Livain anabamın adarazir uamategha Jerusalemın ghueziba, men ziaba ko men dibobonibar kara:

Jesuan ikizim ko Katmielin ikizimin gumaziba, 74. (Ikizir kamningin inazir afeziam, Hodavia.)

Ezi Godin Dipenimin onger akabar faragha zuir gumaziba, 148. (Ikizir kamın inazir afeziam, Asap.)

Ezi Godin Dipenimin tiar akar ekiamın garir gumaziba, men ikizibar gumaziba, 138. (Men inazir afeziabar ziabar kara: Salum, ko Ater, Talmon, Akup, Hatita, ko Sobai.)

46-56 Ezi Godin Dipenimin ingangarir gumazir uamategha Jerusalemın ghueziba, men ikizibar ziabar kara:

Siha ko Hasufa, Tabaot,
Keros, Sia, Padon ko,
Lebana, Hagaba, Salmai ko,
Hanan, Gidel, Gahar ko,
Reaia, Resin, Nekoda ko,
Gasam, Usa, Pasea ko,
Besai, Meunim, Nefusesim ko,
Bakbuk, Hakufa, Harhur ko,
Baslut, Mehida Harsa ko,
Barkos, Sisera, ko Tema ko,
Nesia ko Hatifa.

57-59 Ezi Solomonın ingangarir gumazibar ovavir boribar ziabar kara, me uaghan uamategha Jerusalemın ghue:

Me Sotai ko Soferet ko Perida
 Jala, Darkon, Gidel ko,
 Sefatia, Hatil, Pokeret, Hasebaim ko Emon.

⁶⁰ Godin Dipenimin ingarir gumazibar ovavir boriba, ko Solomonin ingangarir gumazibar ovavir boriba, men dibobonim kara, 392.

⁶¹⁻⁶² Ezi Delaian ikizim, ko Tobian ikizim, ko Nekodan ikizim, men gumazibar dibobonim, 642. Men nguibabar kara: Telmela, ko Telharsa, Kerup, Adon ko Imer. Gumazir kaba uari uan inazir afeziabar ziabagh fozir puvati. Kamaghin amizi, me deravira gumazir dapanibar uari akaghan kogh suam, me guizbangira Israelian adarasi, o puvati.

⁶³⁻⁶⁴ Ezi ofa gamir gumazibar ikizir kaba, me ziaba itir akinafarimin aven gara, dar tongin uan inazir afeziabar ziaba buria dar apizir puvati. Kamaghin amizi, me deragha uarigh fozir puvati, me guizbangira ofa gamir gumaziba, o puvati. Men ziabar kara, Habaia, Hakos, ko Barsilai. Barsilain ikizimin inazir afeziam fomira Gileatin Distrighin Barsilain ikizir igharazimin amizimin ike. Egha gumazir kam, uan amuimin afeziamin ziam ini. Gumazir 3plan kabar ikiziba, uan inazir afeziatamin ziatamin apizir puvatizi, gumazir dapaniba ghaze, me ofa gamir gumaziba puvati, me pura gumazir kinibar min iti.

⁶⁵ Ezi Judan gavmanin gumazir ekiam God bagha ofa gamir daghebar aman men anogoroke. A ghaze, me pura iki mangiti ofa gamir gumazitam otogh, Godin ifongiam gifoghsi, Urim ko Tu-

mimîn dagiamningîn satu gikararang egh suam, me guizbangîra ofa gamir gumaziba, o puvati.

66-69 Israelian gumazir uamategha ghueziba bar moghîra, men dibobonim 42,360în tu.*

Ezi men ingangarir gumaziba ko men ingangarir amizibar dibobonim, 7,337.

Ezi men onger akabar faragha zuir gumazamizibar dibobonim, 245.

Ezi hoziaba, 736.

Ezi kamelba, 435.

Ezi donkiba, 6,720.

Ezi donkin apuriba ko hoziar amebaba uarir ikia otezir nguziba, me mul dagh arîsi, egha me 245plan mulba inigha ize.

70-72 Egha Israelia iza Godîn Dîpenimîn otivigha, men gumazir dapanir maba, Godîn Dîpenim uam an ingarasa uan biziba isa, ofan mîn puram akurvaghasa ada anîngi. Me danganir Godîn Dîpenim fomîra itimîn an ingaram. Gavmanîn faragha zuir gumazim gol anîngi, an osimtîzim 8 kilogremîn tu. Egha 50plan itarir golba, ko 530plan ofa gamir gumazibar korotiaba anîngi. Ezi ikîziba bar vaghvagha men gumazir dapaniba, 168 kilogrem gol, ko 1,250 kilogrem silva, da anîngi. Ezi gumazamizir igharaziba, 168 kilogrem gol, ko 140 kilogrem silva ko 67plan ofa gamir gumazibar

* **7:66-69:** Migirîgiar otevir kamîn akar mam datirîghîn Hibrun akamîn itir puvati. Ezi e garima, migirîgiar kam mati Esra 2:66-67în voroghîra ghu. Kamaghîn ami, fofozir gumaziba ghaze, a ti fomîra ikegha datirîghîn itir puvati.

korotiaba aningi.

⁷³ Ezi ofa gamir gumaziba ko, Livaiba, ko Godin Dipenimin tiar akar ekiamin garir gumaziba ko, Godin Dipenimin onger akabar faragha zuir gumazamiziba, ko Godin Dipenimin ingarir gumaziba, ko Israelian gumazamizir igharaziba, me bar moghira uan nguibar men inazir afeziaba fomira inigha apiazibaram apiaghav iti.

Ezi dughiar kamın, iakinir namba 7 oto.

Esra Godin ziam famin arazibar gumazamizibar akurvasi

8

(Sapta 8–10)

Esra Moses Osirizir Arazibar Akınafarim gumazamiziba bagha a dibori

¹⁻² Iakinir namba 7in an dughiar faragha zuimin, Israelian gumazamiziba bar Jerusalemın nguibamin iza, Dipaba Isir Tiar Akamin uari akuvir danganimın uari akufi. Egha Moses Osirizir Arazibar Akınafarim inigh izasa ofa gamir gumazim Ezra, an azai. A Judan Arazibagh fozir gumazibar mav. Akar kam fomira Ikiavira Itir God Israelia bagha a isa Moses ganingizi, an an osirizi an akınafarimin iti. Dughiar kamın, gumazamiziba ko borir akaba baraghamin fofozim itiba, me bar foghasa iza uari akufa. Ezi Esra Akınafarir Kam inigha me uari akuvi naghın ghu.

³ Egha a bar mizaraghara, me Dipaba Isir Tiar Akamin boroghın tugha, gumaziba ko amiziba

ko boriba bagha akar kam dibora ghua aruer arizimın tu. Ezi me kuariba arigha Moses Osirizir Akar Gavgavibar Akinafarir kam barasi.

⁴ Me faragha ter ararir maba inigha Esra tuiv akam diponasa osazarir mamın ingari. Kamaghın amizıma Esra datırighın a gisin tugha akam diponasa. Dughiar kamın, gumazir maba an agharir guvimın tuivighav iti, men ziabar kara: Matitia, Sema, Anaia, Uria, Hilkia, ko Masea. Ezi igharazir maba an agharir kiriamın tuivighav iti, men ziabar kara: Pedaia, Misael, Malkia, Hasum, Hasbadana, Sekaraia, ko Mesulam.

⁵ Osazarir a tuzir kam, a mong pın iti, eghti gumazamiziba deragh an ganti, an akar kam diponam. Me an garima, an Akinafarim tuima, me bar moghıra dikavigha tuifi.

⁶ Ezi Esra ghaze, “E Ikiavıra Itir Godın ziam fam. A Godın Bar Gavgavir Ekiam Itim.”

Ezi me bar aghariba fegha ghaze, “Bar guizbangıra! Bar guizbangıra.” Egha me iteviba apırigha dapaniba avigha guaba nguazimın akuigha Ikiavıra Itir Godın ziam fe.

⁷ Egha me ua tuivima, Esra akar kam dibora an gun me mişeima, Livaiba akar kamın mingarimın gun me geghari. Livaibar ziabar kara: Jesua, Bani, Serebia, Jamin, Akup, Sabetai, Hodia, Masea, Kelita, Asaria, Josabat, Hanan, ko Pelaia.

⁸ Ezi Esra Godın Akinafarir kam a dibori, ezi Livaiba aghumra akam gighi an mingarim abıghti, gumazamiziba fogham.

⁹ Gumazamizir kaba Akinafarir kamın aven itir akam baregha, men naviba bighizi me aziava arai. Ezi gavmanın faragha zuir gumazim Nehemia ko,

ofa gamir gumazim Esra ko, Livain anabamın gumazir men sure gamiba, me gumazamizibav gia ghaze, “Kar Ikiavira Itir God, ian God, a baghavira itir dughiar ekiam. Kamaghın amizi, ia naviba osemegh arangan marki.”

10 “Ia uan dipenibar mangi, isar ekiabar amu asizir aghuiba ko wainın isingtızim ami. Egh daghetaba ko wainın taba isi gumazir dagheba puvatızibar aning. Kar Ikiavira Itir Godın dughiar ekiam, kamaghın ian naviba osıman marki. Ikiavira Itir God bagha bar akongezir arazim, a gavgavim ia danıngam.”

11 Ezi Livaiba gumazamizibar tongın aruava, me miğia navir amirizim me ganıdi. Me ghaze, “Kar Godın dughiar ekiam. Kamaghın, ia naviba osıman marki, egh nımıra iki navir amirizim iki.”

12 Kamaghın amizi, gumazamiziba uan dipenibar ghuegha, apava wainın dipaba apava, bar akuegha egha dagher naba isa gumazir dagheba puvatızibagh anıdi. Me datırighın Godın Akamın mıngarir kam gıfo, egha me bizir kabagh ami.

Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiam

13 Amımzaraghan, Israelian ikıziba bar dar gumazir dapaniba ko ofa gamir gumaziba ko Livaiba, me Godın Arazibar aven Akar Gavgavibar mıngarim gıfoghasa Esra bagha zui.

14 Ikiavira Itir God fomıra Israelia bagha uan Araziba isa Mosesın agharim gatızı, ana da osiri. Me datırighın Moses Osirizir Arazibar gari, akar mam an aven iti. Akar kam kamaghın, iakinir namba 7 otoghti, dughiar kam otoghti Israelia bar

averpenibar aven iki, egh Averpenibar Ikiamin Dughiar Ekiam damuam.

¹⁵ Kamaghın amizi, me Jerusalem ko nguibar igharazibar gumazamiziba bagha akam amaga ghaze, “Ia mighsiabar mangi olivin temebar aghariba ko dar dafariba ko ter guar avirir dafarir aviriba itiba inigh izi uari bagh averpenibar ingar. Ia Moses Osirizir Arazibar aven akar kamın gin mangi bizir kabar amu.”

¹⁶ Ezi gumazamiziba ghua ter dafariba inigha iza uan averpenibar ingari. Marazi uan dipenir siriar baravibagh isin dar ingari, ezi marazi uan dipeniba avinizir divazibar aven dar ingari, ezi marazi Godın Dipenim avinizir divazimin aven dar ingari, ezi marazi Dipaba Isir Tiar Akam ko Efraimin Tiar Akam boroghın uari akuva itir danganibar dar ingari.

¹⁷ Gumazamizir Babilon ategha uan nguibamin izeziba, me bar uari bagh averpenibar ingara egha dar iti. Bar fomira Nunin otarim Josuan dughiamın, Israelia kamagh garir averpenibar ingarigha, dar aven ikia isar kam gami. Ezi Josua aremezima, me gin arazir kam uam a gamir pu-vati. Israelia datirighın uam arazir kam gamua men naviba bar akonge.

¹⁸ Egha me 7plan dughiabar isar kam gami, an dughiar farazimin ikegha ghua dughiar abuananamin, Esra Godın Arazibar Akınafarimin aven akaba dibori. Ezi dughiar namba 8 otozi, me uari akuvagha dughiar kaba agivasa, Godın ziar ekiam fe, mati bizir a damuasa mikemezi mokin.

9

Gumazamiziba uan arazir kurabar gun miġei

¹ Ezi iakinir kamra, an dughiar 24in, Israelia uari akufi. Egha me kamaghin uari Godin akak-aghassa, me guizbangira uan arazir kuraba bagha osemegha, dagheba ataki. Egha azirakar korotiar bibiziba aghuigha, nguazir mineziba isa uan dapanibar da kavamadi, egha tuavir kamın, me Godin akaghassa, me bar osemi.

² Israelian gumazamizir kaba Kantrin Igharazibar Gumazamiziba ko pozir arazim ategha ġifa. Egha me tuiva uan arazir kuraba ko uan inazir afeziabar arazir kuraba sara gun miġei.

³ Gumazir maba 3plan auan tuivigha Ikiavira Itir Godin Arazibar Akinafarimin akaba dibori, a men God. Ezi gumazamizir kaba kuariba arigha da barasi. Egha ġin, me ua 3plan auan, uan arazir kurabar gun God miġia, an ziam fe. A men Ikiavira Itir God.

⁴ Livaiba akam akurir dakozimin ghuavanadir adidiamin tuivighav ikiava, akam akura pamtemin Ikiavira Itir God, men Godin dia an azangsi. Men ziabar kara: Jesua, Bani, Katmiel, Sebania, Buni, Serebia, ko Banin igharazim ko Kenani.

⁵ Livain marasi, men ziabar kara: Jesua, Katmiel, Bani, Hasapnea, Serebia, Hodia, Sebania, ko Petahia, me Ikiavira Itir God ko mikimasa gumazamizibav ġia ghaze, “Ia dikavigh Godin ziam fi, a ian Ikiavira Itir God, e zurara an ziam fi mamaghira ikiam.”

Gumamaziziba uan arazir kuraba gin amangasa God ko miŋgei

⁶ Gumamaziziba kamaghin God ko miŋgia ghaze:

“Ni uabira ni Ikiavira Itir God. Ni overiam ko mikoveziba ko nguazim ko ongarim ko bizir bar adar itiba, ni bar dar ingari. Ni angamira itir ikirimirim bar dagh aningi. Nin Nguibamin itir enselba iteviba apira nin ziam fe.

⁷ “O God, ni Ikiavira Itir God, Abram Babilonin kantrin itir nguibam, Urin itima, nirara a inigha kagh ize. Egha ni ziar kam Abraham a gati.

⁸ Ni an navim ko nighnizimin ganigha fo, a ni baghavira iti. Kamaghin amizi, ni a ko Akar Dikirizir Gavgavim gamua ghaze, Ni nguazir kam a daningam, kar Kenania ko Hitia ko Amoria ko Peresia ko Jebusia ko Girgasian nguazim. Ni ghaze, Nguazir kam, ni a bagha inabazir nguazim, eghti an ovavir boriba an ikiam. Nin araziba bar dera, eghti ni uan akar dikirizir kam abighan kogham. Kamaghin ni uan akar dikirizimin gin ghu.

⁹ “Ni fomira en inazir afeziaba Isipin kantrin itir dughiam, me osimtizir ekiabar aven itima, ni men gari. Ezi me Isip ategha Ongarir Aghevimin otozir dughiam, me uarir akurvaghasa nin arai, ezi ni men ararem baraki.

¹⁰ Ni fo, Isipia nin gumamaziziba abinigha paza me gami. Kamaghin, ni mirakelin gavgavibagh amua Isipian atrivim ko gavmanin ingangarir gumaziba ko an kantrin itir gumamaziziba,

nî uan gavgavir ekiam men akakasi. Me dughiar kamîn ziar ekiam nî ganîga iza datirîghîn oto.

¹¹ Nî mikemezi, ongarim bigha akuar pumuningîn irîzi, nguazir midiarir tuavim otozi nîn gumazamiziba ghua vongîn oto. Ezi Isipîn midorozir gumaziba nîn gumazamizibar agiragha zuima, nî ongarir bar konim gamizi, a me avarazi me dagiabar min iraghue.

¹² Ezi aruebar nî ghuariar ruarir ekiamîn ikia zuima, me nîn gin zui. Ezi dimagaribar nî avimîn aven ikia zuima, nîn angazangarim tuavim men akakazima me zui.

¹³ “Me Sainain Mighsiamîn otozi, nî uan Nguibamîn ikegha me bagha izaghira me miği. Egha bizir nî damuasa mikemeziba ko, Guizîn Araziba ko, arazir nî ifongeziba ko, Akar Gavgaviba me ganîngi.

¹⁴ Nî men sure gamua ghaze, Sabat, kar nan dughiamra. Egha nî uan Akar Gavgaviba ko arazir nî ifongeziba ko, nîn Araziba, nî da isa uan ingangarir gumazim Moses ganîngi, ezi a gumazamizibagh anîngi.

¹⁵ “Ezi gin mitiriam men azima, nî uan Nguibamîn daghem me ganîdima, me anepi. Ezi kuarim men pirima, nî dagiamîn otivir dipam me ganîdima, me anepi. Ezi nguazir kam, nî fomira me danîngasa akam akîrizim, nî datirîghîn me miğia ghaze, me an aven mangî nguazir kam inîgh a gativagham.

9:11: Ua Me Ini 14:21-29; 15:1; 15:4-5; 15:10 **9:12:** Ua Me Ini 13:21-22 **9:13:** Ua Me Ini 19:18--23:33 **9:15:** Ua Me Ini 16:4-15; 17:1-7; Diboboniba 20:7-13; Godîn Araziba 1:8; 1:21

16 “Ezi en inazir afeziaba, nin akaba baraghizir puvatigha, uari fa nin akam batogha, an gin zuir puvati.

17 Me nin akabar gin mangan aghua. Me mirakelin gavgavir ni men tongin amiziba, me bar da gin amada. Me uari fa puv akaba batogha, ua Isipin mangi ua kalabuziar ingan-garibar amuasa, men faragha zuir gumazim, me uari bagha anemisefe. O God, ni nguazir kamın gumazamizibar arazir kuraba gin amadi. Ni en kuarkuvigha e gifuegha deragha e gami, egha bar nımıra nımıra en atari. Nin apangkuvir arazim ekevegħa, ni en inazir afeziaba akirim me gasarazir puvati.

18 “Dughiar mam me golba inigha da tuezi da isigha ameregha dipam ara. Ezi me da isa mozir me bulmakaun nguzimın nedazimın mın, nguzir kuizim, a fugħa bulmakaun nguzimın ingari. Egha me ghaze, kar en god, a Isipin kantrin e inigha ize. Arazir kamın, me puvıra nin ziam gasighasisi.

19 “Me kamaghın ami, ezi ni bar men apangkufi, egha me ataghizi me gumazamizibar puvatizir danganir kamın pura itir puvati. Ni me da ghuariar ruarir ekiar tuavim men akakazir kam inizir puvati. Egha uaghan ni me da, tuavim akakazir avir, dimagarimın angazangarim me dama a inizir puvati.

20 Ni, deragh ikiasa, uan Duar Aghuim isa me

9:16: Diboboniba 14:1-4; Godin Araziba 1:26-33 **9:17:** Ua Me Ini 34:6; Diboboniba 14:18 **9:18:** Ua Me Ini 32:1-4 **9:19:** Godin Araziba 8:2-4

ganidima, a men sure gami. Egha uaghan men garima, mitiriam men azima, ni manan daghem me ganidi. Egha men garima, kuarim men pirima, ni dipam me ganidi.

²¹ Ezi 40plan azenir kabar aven me gumazamiziba puvatizir danganimin ghuavira itima, ni bar deragha men gara bizir me oteviba, ni bar men akurvasi. Dughiar kamın, men korotiaba biaghirezir puvati, ezi uaghan men sueba bava me gamir puvati.

²² “Ni en inazir afeziabar amamangatizi, me kantri Hesbonin Atrivim Sihon ko, kantri Basanin Atrivim Ok, aning misogha, aning dikabiragha, aningin nguaziba ini. Ezi nguazir kam a men kantrin nguazir otevir mamın min oto.

²³ Ezi ni ovavir borir bar aviriba me ganingi, mati overiamin mikovezibar dibobonim. Egha ni men amamangatigha, men inazir afeziaba daningasa akam akirizir nguazim, me uan apaniba abiragha a ini.

²⁴ Me Kenanian adarazir misozir dughiam, ni Kenania abiragha inazir afeziaba ataghizi me nguazir kam ini. Ni me ataghizi me uan ifongiamin gin ghua Kenanian gumaziba ko atriviba abinigha men nguazim sara ini.

²⁵ En inazir afeziaba misogha nguibar divazir gavgavibar aven itiba ko, nguazir dagheba deragha aghuiba ko, dipenir bizir aviriba izivaziba ini. Egha mozir par gumazir igharaziba kuizim isa, wainin azeniba ko, temer olivin aviriba

9:22: Diboboniba 21:21-35
3:14-17

9:24: Josua 11:23

9:23: Genesis 15:5; 22:17; Josua
9:25: Godin Araziba 6:10-11

ko, temer avirir aghuir dagheba itiba sara ini. Me nguibar kamın aperagha an dagher aghuir aviriba apava mikarziba aghua bizir aghuir ni me ganingizir kam bangın me bar akonge.

²⁶ “Ezi puvati, nın gumazamiziba ni baraghizir puvatigha, nın akaba batogha, akırım ragha nın Arazibar Akınafarim gasara. Nın akam inigha izir gumaziba akar aghuibar gun me miğia ghaze, Ia bar uan God bagh ua izi. Ezi me oraghizir puvatigha, me misoghezi me ariaghire. Dughiar aviribar, me arazir kam gamua nın ziam gasighasisi.

²⁷ Kamaghın amizi, ni apanibar amaman-gatizi, me iza me misogha me gafiragha paza me gamua mızazim me ganingi. Ezi gın men osımtızımın aven, inazir afeziar kaba uarir akur-vaghasa nın diava arai. Ezi ni uan Nguibamın ikia men dımdiam baragha, men apangkuvigha akurvazir gumazir maba amadazi, me apaniba batoke.

²⁸ “Ezi gın, me avughsegha dabirabir aghuımın dughiamın aven ikia, me uam arazir kurar mabagh ami. Ezi ni ua apanibar amamangatizi, me uan gavgavımın me abıragha me gatifa. Ezi gın me ua iza navibagh iragha uarir akurvaghasa nın azai. Ezi ni uan Nguibamın ikia men dımdiam barasi. Dughiar aviriba, me arazir kurar kam gami. Ezi ni zurara men apangkuva apaniba da ua me isi.

²⁹ “Ni uan Arazibar Akınafarımın aven akabar gın mangasa ni me miğei. Me fo, gumazitam

dar gın mangi, tuavir kamın a ikirimirir aghuim iniam. Ezi me uari fa nın Akar Gavgaviba barazi puvatigha, akirim nın Arazir ni damuasa mikemezibagh asaragha, arazir kurabagh ami. Men dapaniba gavgavizi me uan navibar kumi, kamaghın me nın akamın gın mangan aghua.

³⁰ Azenir avırıba ni amiraghatigha navibagh iraghasa me miği. Nın Duam akar kam isa nın akam inigha izir gumazibagh anıngizi, me dar gun gumazamizibav gei. Ezi inazir afeziar kaba akam baraghan aghua. Kamaghın amizi, ni me isa Kantrin Igharazibar Gumazamizibar dafaribagh ati.

³¹ Ezi nın apangkuvim bar ekefe, kamaghın ni akirim me gasarazir puvatigha, me ataghizi me bar ikuvizir puvatı. O God, ni bar en apangkufi, egha bar e gifonge!

³² “Ni en God, ni ziar ekiam ko gavgavir ekiam itir God. E bar nın atiatigha nın apengan iti. Dughiaba bar, ni uan Akar Dikirizir Gavgavir kamın gın ghua, zurara en apangkufi. E datirighın osimtızir ekiam ateri, eghti ni e ginighnigh en akurvagh. Fomıra Asirian atrivibar dughiamın ikegha iza datirighın, en atriviba ko gumazir dapaniba ko ofa gamir gumaziba ko akam inigha izir gumaziba ko inazir afeziaba, me bar osimtızir kam atera iza datirighın tu.

³³ E arazir kuram gami, ezi ni ivezir kuram e ganıngi. E fo, nın arazir kam bar derazi, ni guizbangıra zurara uan akamın gın ghua en akur-

vasi.

³⁴ “Guizbangira, en inazir afeziaba ko, en atriviba ko, en gumazir dapaniba ko, ofa gamir gumaziba, me nin Arazibar Akınafarımın aven itir akabar gın zuir puvati. Me nin Akar Gav-gaviba ko, Moses Osirizir Arazibar gın mangan aghua.

³⁵ En atrivibar dughiamın, ni deragha en in-azir afeziabagh amua, bizir bar aghuir aviriba me ganidi. Me nguazir ekiam gapia, ezi nguazir kamın dagher aghuiba an ikia deragha aghui. Ezi me bizir kam gınıghnızir puvati. Me arazir kuraba ategha navibagh iragha, ua ni bagha izir puvati.

³⁶ “Datırıghın, nguazir ni inazir afeziabagh anıngızim, e an iti, ezi dagher aghuiba an ikia deragha aghui. Ezi e an aven ikia pura ingan-garir gumazir kınibar iti.

³⁷ E arazir kuram gamigha gifa, kamaghın ni kantrin ıgharazibar atrivibar amamangatızı, me en gara e gatifa. Egha me bizir aghuir aviriba en nguazımın otiviziba isi. Me gavgavir ekiam ikia, kamaghın me en mıkarziba ko asızibagh ativazi, e men ifongiamın gın zui. Kamaghın amizi, e osımtızir ekiam iti!”

Nehemia Jerusalem ko Juda gatifa (*Sapta 10–13*)

Gumazamiziba, Godın Akar Dikirizir Gavgavımın gın mangasa akam akiri

³⁸ “E Israelia, e kamaghın mıgıa ghaze, e bar arazir kuram gamızı, kamaghın God kantrin ıgharazibar atrivibagh amizi, me e gativagha en bizir aviriba en nguazımın da isima, e osımtıziba

ateri. Kamaghin amizi, e Israelian gumazamiziba uari inigha navir amirizimın ikia, Ikiavira Itir God ko Akar Dikirizir Gavgavim gamua, an osiri. Ezi en gumazir dapaniba ko, Livaiba ko, ofa gamir gumaziba, akar kam osirigha gavgavim a daningasa men ziaba ko ababaniba isa akar kam gisin da arisi.”

10

¹ Israelia, God ko Akar Dikirizir Gavgavim gamua gavgavim a daningasa. Ezi gumazir faragha uan ziam osirizim, a gavmanın faragha zuir gumazim Nehemia, an Hakalian otarim. Ezi Nehemian gin, Sedekaia uan ziam osiri.

²⁻⁸ Ezi Sedekaian gin ofa gamir gumaziba iza uan ziaba osiri. Men ziabar kara:

Seraia, Asaria ko Jeremaia,
Pasur, Amaria, ko Malkia,
Hatus, Sebania, ko Maluk,
Harim, Meremot, ko Obadia,
Daniel, Gineton, ko Baruk,
Mesulam, Abiya, ko Mijamin,
Masia, Bilgai ko Semaia.

⁹⁻¹³ Ofa gamir gumazibar gin Livaiba uan ziaba osiri. Men ziabar kara:

Asanian otarim Jesua,
Binui, a Henadatın ikizimın gumazim,
Katmiel ko Livain marasi, ko
Sebania, ko Hodia,
Kelita, Pelaia ko Hanan,
Mika, Rehop, ko Hasabia,

Sakur, Serebia, Sebanian igharazim,
Hodia, Bani, ko Beninu.

14-27 Livaibar gın gumazir dapaniba uan ziaba
osiri. Men ziabar kara:

Paros ko Pahatmoap,
Elam, Satu, ko Bani.
Buni, Asgat, ko Bebai,
Adoniya, Bikvai, ko Adin,
Ater, Hesehia, ko Asur,
Hodia, Hasum, ko Besai,
Harip, Anatot, ko Nebai,
Makpias, Mesulam, ko Hesir,
Mesesabel, Sadok, ko Jadia,
Pelatia, Hanan, ko Anaia,
Hosea, Hanania, ko Hasup,
Halohes, Pilha, ko Sobek,
Rehum, Hasapna, ko Masea,
Ahiya, Hananin igharazim, ko Anan,
Maluk, Harim ko Bana.

Akar Dikirizir Gavgavimın akaba

28 “E Israelian gumazamiziba, Akar Dikirizir
Gavgavir kam gamua an osiri. E bar, ofa gamir
gumaziba, ko Livaiba, ko Godın Dıpenimın tiar
akamın garir gumaziba, ko Godın Dıpenimın
onger akabar faragha zuir gumazamiziba, ko
Godın Dıpenimın ingangarir gumaziba, ko gu-
mazamizir igharaziba bar, e bar Godın Arazibar
Akinafarimın aven itir akabar gın zui. Egha
ikizir igharazibar gumazamiziba ko poghezir
puvatı. E uan amuiba ko, borir akam baregh
nıghnızir gavgavim an ikiamiba ko izi.

29 E bar izava uan adarazi ko uan gumazir dapaniba ko uari akuvagha akar gavgavir mam gami. E Godin Arazibar Akinafarimin akabar gin mangasa. Akar kaba, God en inazir afeziabar aningasa uan ingangarir gumazim Moses ganingi. Ikiavira Itir God, en Ekiam ghaze, e an Akar Gavgaviba, ko bizir a damuasa e mikemeziba, ko arazir a ifongeziba, e deraghvira dar gin mangi dar amuam. E an akam batueghti, Ikiavira Itir God e gasighasigham.

30 “E ghaze, e ikizir igharazibar gumazamizir en kantrin itiba, me ko poroghamibar amuan kogham.

31 “E ghaze, ikizir igharazibar gumazamizir en kantrin itiba, wit ko bizir igharaziba inigh Sabatin dughiam ko Godin ziam feir dughiar ekiabar da inigh iziti, e dagh ivezan kogham.

“Ezi azenir namba 7in, e uan azenibar aven dagheba oparan kogham, en nguazim pura ikiam.

“Egh gumazitam faragha zuir azenitamın bizitam purama inighti, azenir namba 7in, e kamaghın mikim suam, a bizir kam ikarvaghan markiam.

32 “Azeniba bar e vaghvagh Ikiavira Itir Godin Dipenimın ingangarim bagh silvan dagiar akuar muziarir tabar aningam.

33 “Silvan kam, bizir kabagh ivezam: Godin damazimın me dakozim darighamin bret, ko dughiaba bar me ofaba damuamin wit,

ko dughiabar zurara me asızir ofan bar isia mighiriba, ko bizir Sabatın dughiamın ofa damuamiba, ko iakinir igiamın isar ekiamın ofa damuamim biziba, ko dughiar ekiar igharazimın ofa damuamim biziba, ko Israelian arazir kuraba gın amadir ofaba, ko ofan igharaziba ko bizir igharazir Godın Dıpenimın aven ingariba sara.

34 “E gumazamiziba bar, ko ofa gamir gumaziba ko Livaiba, e Godın Arazibar Akınafarimın gın mangi, satu gikararangıva, tarazi amıseveghti me dazibar kuegh, da inigh Godın Dıpenimın iziti, ofa gamir gumaziba da isi, asızir gumazamiziba God bagha inigha iziba isi, ofa gamir dakozimın da tuam. Azeniba bar, me ikiziba vaghvagh daziba inigh mangasa, dughiar maba me bagha da amısefe. Me ofan kaba Ikiavıra Itir God, en God danıgam.

35 “Azeniba bar e dagher faragha azenibar aniziba, ko ter ovızir faragha aniziba inigh Godın Dıpenimın izam.

36 “Egh e uan otarir ivariaba inigh ofa gamir gumaziba bagh Godın Dıpenimın mangi, me amısevegh suam, me Godın adarazira. E bulmakauba ko sipsipba ko memen apurir nguzir ivariaba inigh God baghvıra da misevegham. God uan Arazibar Akınafarimın aven e mikemezi moghın, e damuam.

37 “Azeniba bar, e faragh iniamin wit, a mirmirighiti, plaua otoghti e a inigh izam. Egh

wainin dipam ko olivin borem ko ter ovizir igharaziba inigh egh Godin Dipenimin izi ofa gamir gumazibar aningam.

“Eghti Livaiba en nguibabar izamin dughiamin, e uan azenibar dagheba tuiraghti pozir 10plan otoghti, e pozitam isi Livain gumaziba me daningam.

³⁸ Eghti Aronin ovavir boribar tongin, ofa gamir gumazitam, a Livaiba ko izi dagher kabar 10plan poziba iniam. Eghti Livaiba dagher kaba tuiragh, dar 10plan pozibar, pozitam inigh Godin Dipenimin mangi, dagheba arighamin danganimin dar arigham.

³⁹ E Israelian gumaziba ko Livain ovavir boriba, en witin naba ko wainin dipar naba ko olivin boremin naba da inigh, Godin Dipenimin izi dagheba arighamin danganimin dar arigham, danganir kam, Godin Dipenimin itarir ekiaba uaghan an aven iti. Godin Dipenimin aven itir danganir kam uaghan, ofa gamir gumaziba, ko Godin Dipenimin tiar akamin garir gumaziba, ko Godin Dipenimin onger akabar faragha zuir gumaziba, uaghan me ikiamin danganim kagh iti.

“Bar guizbangira, e Godin Dipenimin garir ingangarir kam ateghan kogham.

“Akar Dikirizir Gavgavir kamın akaba, kamaghira tu.”

11

Jerusalemın apiazir gumazamizibar ziaba

¹ Dughiar kamîn, Israelian gumazir dapaniba Jerusalemîn iti. Ezi gumazamizir nguibar igharazibar itiba me satu gikararai, egh tuavir kamîn me ikiziba tuiraghti, 10plan okoruaba otoghti me gumazir okoruatam amiseveghti, gumazir kaba mangi Jerusalemîn ikiam. Kar Godin nguibar ekiamra. Eghti 9plan gumazir okoruaba nguibar igharazibar ikiam.

² Ezi gumazamizir maba uan ifongiamîn gin ghua Jerusalemîn iti. Kamaghîn amizîma Israelia me bagha bar akonge.

³ Ezi Israelian gumazamizir igharaziba, ko ofa gamir gumaziba, ko Livaiba, ko Godin Dipenimîn ingangarir gumaziba, ko Atrivim Solomonîn ingangarir gumazibar ovavir boriba, me uan nguibaba ko uan nguazibara iti.

Gumazir dapanir Judan provinsîn ikegha iza Jerusalemîn apiaziba, men ziabar kara.

⁴ Judan anabamîn adarasi, men gumazir dapanibar ziabar kara:

Me gumazir dapanir pumuning iti. Ataia ko Masea. Ataia a Usian otarim, egha a Sekaraian igavatarim. Ataian ovavir igharazibar ziabar kara: Sekaraia an Amarian otarim, ezi Amaria a Sefatian otarim, ezi Sefatia a Mahalalelîn otarim. Me bar Peresîn ovavir boriba, ezi Peres Judan otarim.

⁵ Ezi Judan adarazir gumazir dapanir igharazibar kara, Barukîn otarim Masea, a Kolhosen igavatarim. Ezi Kolhose Hasaian otarim, ezi Hasaia Adaian otarim, ezi Adaia Joiaripîn otarim, ezi

Joiarip Sekaraian otarim. Me Selan ovavir boriba, egha Judan anabamın adarasi.

⁶ Egha Peresın ovavir borir Jerusalemin itiba, me bar gumazir gavgavibara. Me bar moghıra, men dibobonim, 468in tu.

⁷⁻⁹ Benjaminın anabamın adarasi, men gumazir dapanibar ziabar kara:

Salu ko Gabai, Salai, Joel ko Juda.

Salu a Mesulamın otarim, ezi Mesulam Joetin otarim, ezi Joet Pedaian otarim, ezi Pedaia Kolaian otarim, ezi Kolaia Masean otarim, ezi Masea Itielin otarim, ezi Itiel Jesaian otarim. Jerusalemin itir Benjaminın anabamın adarazi bar moghıra, men dibobonim, 928in tu.

Ezi Sikrin otarim Joel, Benjaminın adarazir faragha zuir gumazir dapanim.

Ezi Hasenuan otarim Juda, a Benjaminın adarazir mav. A gumazir dapanir Joelin gin zuim, a an akuragha Jerusalemin aven itir distrighin mamın gari.

¹⁰ Kar Jerusalemin itir ofa gamir gumazibar gumazir, dapanibar ziaba:

Joiaripın otarim Jedaia, ko gumazir dapanim Jakin,

¹¹ ko gumazir dapanim Seraia, a Hilikian otarim, ezi Hilkia a Mesulamın otarim, ezi Mesulam a Sadokin otarim, ezi Sadok a Meraiotin otarim, ezi Meraiot, a Godin Dipenimin ofa gamir gumazibar dapanim Ahitupın otarim, a fomıra Godin Dipenimin ofa gamir gumazibar dapanimın ike.

¹² Me bar moghira 822plan gumaziba, me Godin Dipenimin ingangarim gami.

Gumazir dapanim Adaia, a Jerohamin otarim, ezi Jeroham a Pelalian otarim, ezi Pelalia a Amsin otarim, ezi Amsi a Sekaraian otarim, ezi Sekaraia a Pasurin otarim, ezi Pasur, a Malkian otarim.

¹³ Ikizir kam, men gumazir dapanibar dibobonim, 242in tu.

Ezi uaghan, gumazir dapanim Amasai, a Asarelin otarim, ezi Asarel a Asain otarim, ezi Asai a Mesilemotin otarim, ezi Mesilemot a Imerin otarim.

¹⁴ Ikizir kamın adarazir aven, 128plan midorozir gumazir gavgaviba iti. Midorozir gumazir kabar dapanim, an Hagedolimın otarim Sapdiel.

¹⁵ Livaibar gumazir dapanir Jerusalemın itibar ziabar kara:

Hasupin otarim Semaia, ezi Hasup a Asrikamin otarim, ezi Asrikam a Hasabian otarim, ezi Hasabia a Bunin otarim.

¹⁶ Gumazir dapanimning Sabetai ko Josabat, aning Livain Godin Dipenimin azenan ingangaribar gari.

¹⁷ Gumazir dapanim Matania, a Mikan otarim. Ezi Mika, a Sapdin otarim, ezi Sapdi a Asapin otarim.

Dughiar me Godin Dipenimin iza Godin ziam febar, Matania a gumazir God ko migia a minabir gumazir dapanimin iti.

Ezi Bakbukia, a gumazir dapanir mam, a Matanian akurvagha ingangarir kam gami.

Ezi uaghan, gumazir dapanim Apda, Samuan otarim, ezi Samua a Galalin otarim, ezi Galal a Jedutun otarim.

¹⁸ Livain Godin nguibar ekar Jerusalemın itiba, me bar moghira men dibobonim, 284in tu.

¹⁹ Jerusalemın itir Godin Dipenimın tiar akamın garir gumazibar, gumazir dapanimningın ziamning kara:

Gumazir kamning, Akup ko Talmon. Aning uan adarazi ko, me Dipenimın tiar akabar gara itir gumaziba, men dibobonim 172.

²⁰ Israelian marazi ko ofa gamir gumazir maba ko Livain maba, Judan nguibar igharazibar iti. Nguibar kaba men inazir afeziabar nguazibara iti.

²¹ Ezi Godin Dipenimın ingangarir gumaziba Ofelin iti. Ezi Siha ko Gispa men ingangaribar garir gumazimning.

²² Ezi Banin otarim Usi, a Livain Jerusalemın itibar gari. Ezi Bani a Hasabian otarim, ezi Hasabia a Matanian otarim, ezi Matania a Mikan otarim, Asapın ovavir boribar adarasi. Ezi Asapın ovavir boriba, me Godin Dipenimın aven onger akaba banger gumazibar gari.

²³ Persian atrivim uabi, akar gavgavim me ganiga ghaze, tinara dughiaba bar Godin Dipenimın aven ighiabar amuam. Egha atrivim, me bagha dughiabar damamin dagheba me bagha da akiri.

²⁴ Ezi Petahia a Mesesabelin otarim, ezi Mesesabel a Seran ovavir borim, me Judan

ovavir boriba. Petahia, a Persian kantrin ikiava, atrivimîn boroghîn ikia, an damazimîn, Israelia bagha abuir gumazimîn mîn iti.

Gumamazizir nguibar igharazibar itiba

²⁵ Gumamazizir aviriba uan nguibar uan nguazimîn boroghîn itibar iti. Judan gumamazizir maba nguibar ekiar pumuning ko mikezimîn iti, Kiriya Arba ko an boroghîn itir nguibaba, ko Dibon ko an boroghîn itir nguibaba, ko Jekapsel ko an boroghîn itir nguibaba.

²⁶ Ezi marazi nguibar kabar aven iti, dar ziabar kara: Jesua, Molada, ko Betpelet,

²⁷ Hasarsual, Berseba ko an boroghîn itir nguibaba ko,

²⁸ Siklak, Mekona ko an boroghîn itir nguibaba ko,

²⁹ Enrimon, Sora ko Jarmut ko,

³⁰ Sanoa ko Adulam ko aningîn boroghîn itir nguibaba ko, Lakis ko an boroghîn itir nguaziba, ko Aseka ko an boroghîn itir nguibaba. Kamaghîn Judaba sautin amadaghan itir nguibam Berseban ikia iza, nguibar danganir ekiar kamîn itibar ikia ghua, Hinomîn danganir zarir notin amadaghan itimîn otifi.

³¹ Ezi Benjaminîn anabamîn gumamazizir maba, nguibar ekiar kaba, Geba ko Mikmas, Aija ko Betel ko dar boroghîn itir nguibar doziba,

³² Anatot, Nop, Anania ko,

³³ Hasor, Rama, Gitaim ko,

³⁴ Hadit, Seboim, Nebalat ko,

³⁵ Lot ko Ono, kar gumazir digirir ingangaribagh amiba, me danganir zarir kamîn iti.

³⁶ Gumazir dapaniba, Livain Judabar tongin itibav gia ghaze, men tarazi uan nguibaba ategh, Benjaminin anabamin adarazir nguibabar mangi men tongin ikiam.

12

Ofa gamir gumaziba ko Livaibar ziaba

¹ Ofa gamir gumazir aviriba, ko Livaiba ghua, Sealtielin otarim Serubabel ko ofa gamir gumazibar dapanim Josua, aningin gin faragha Babilon ategha ua Jerusalem in ize.

²⁻⁷ Ofa gamir gumazibar ziabar kara:

Seraia, Jeremaia, Esra, Amaria, Maluk, Hatu, Sekania, Rehum, Meremot, Ido, Ginetoi ko Abiya, Mijamin, Madia ko Bilga, Semaisia, Joiarip ko Jedaia, Salu, Amok, Hilkia ko Jedaia.

Gumazir kaba, dughiar Josua ofa gamir gumazibar dapanimin itimin itir dughiamin, me ofa gamir gumazibar tongin ikia, men faragha zuir gumazibar iti.

⁸⁻⁹ Livain ua izezibar ziabar kara:

Jesua, Binui, Katmiel, Serebia, Juda, Matania, Bakkukia, ko Uno.

Matania uan adarazi ko, me gumazir God minabir ighiabagh amir gumaziba, ezi a men faragha zui.

Gumazir kaba onger akar akuar mam bangezi me gin, Bakbukia ko Uno uan adarazi ko, me me ikarvagha ighiar akuar igharazim bange.

Ofa gamir gumazibar dapanim Josua, an ovavir boribar ziaba

¹⁰⁻¹¹ Josua a Joiakimⁿ afeziam, ezi Joiakim a Eliasipⁿ afeziam, ezi Eliasip a Joiadan afeziam, ezi Joiada a Jonatanⁿ afeziam, ezi Jonatan a Juduan afeziam.

Ofa gamir gumazibar itir ikizibar gumazir dapanibar ziaba

¹²⁻²¹ Joiakim ofa gamir gumazibar dapanimⁿ itir dughiamⁿ, ofa gamir gumazir kaba uan ikizibar gumazir dapanibar iti. Men ziabar kara:

Meraia, a Seraian ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Hanania a Jeremaian ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Mesulam a Esran ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Jehohanan an Amarian ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Jonatan a Malukin ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Josep a Sebanian ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Atna a Harimⁿ ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Helkai a Meraiotⁿ ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Sekaraia a Idon ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Mesulam a Ginetonⁿ ikizimⁿ gumazir dapanim.
 Ezi Sikri a Abiyan ikizimⁿ gumazir dapanim.

Ezi Piltai a Moadian ko Miniaminin ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Samua a Bilgan ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Jehonatan a Semaian ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Matenai a Joiaripin ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Usi a Jedaian ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Kalai a Salain ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Eber a Amokin ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Hasabia a Hilkian ikizimin gumazir dapanim.
 Ezi Netanel a Jedaian ikizimin gumazir dapanim.

22-23 Fomira Eliasip ko Joiada, Jonatan, ko Juduan dughiamin, me ofa gamir gumazibar dapanibar itima, Israelia ofa gamir gumazibar dapanibar ziaba akinafarir mam da osiri. Arazir me amizir kam, me bar fomira a gamua iza Darius atrivimin itir dughiamin oto. Ezi Judan Atrivibar Eghaghanibar Akinafarimin aven, me uaghan Livain gumazir dapanibar ziaba osiri. Me fomira osira iza ofa gamir gumazibar dapanim Jonatan, a Eliasipin ovavir borim an dughiamin oto. Ezi dughiar kam gın me arazir kam ataki.

Me Godin Dipenimin ingangarim isa Livaibagh aningi

24 Egha me Godin ziam fa a minabir dughiamin, Atrivim Devit mikemezi moghin Livaiba ami. Devit a gumazir Godin akam akurim. Ezi Livaiba gumazir bizir pumuningin iti, bizir mam ighiar otevir mam bange, ezi bizir mam me ikarvagha

ighiar akuar igharazir mam bange. Ezi Hasabia ko Serebia ko Jesua Katmiel'in otarim, me ingangarir kam me gan'ngi.

²⁵ Ezi Matania, Bakkukia, Obadia, Mesulam, Talmon ko Akup, me Godin Dipenim'in aven biziba arizir danganibar gari. Danganir kaba Godin Dipenir avinizim'in divazim'in tiar akabar borogh'in iti.

²⁶ Livain kaba itir dughiam'in, ofa gamir gumazibar dapanim Joiakim, a Josuan otarim, egha a Jehosadak'in igiavotarim. Ezi dughiar kam Nehemia gavman'in faragha zuir gumazim iti. Ezi ofa gamir gumazim Esra, a ikia bar Moses Osirizir Arazibagh fo.

Nehemia Jerusalem'in divazir mitiar gavgavim isa God gan'idi

²⁷ Ezi Jerusalem'in divazim givazima, gumazamiziba iza uari akuvagha Godin ziam fava, divazim isa God gan'idi. Dughiar kam'in, me Livaiba bar men diazi me iza uari akuvagha, bar akuegha ighiaba banga Godin ziam fe. Me ighiabagh amir dughiam'in, Livain marazi itarir kapabar suigha dav sozima, marazi gitan igharagha garibagh ikararai.

²⁸⁻²⁹ Kamagh'in Livain Godin Dipenim'in ighiabagh amiba, me Netofan nguibam ko Betgilgal, ko Geba, ko Asmavet ko me uari bagha ingarizir nguibar igharaziba, me dar ikegha iza uari akufa. Nguibar kaba Jerusalem'in borogh'in iti.

³⁰ Ezi ofa gamir gumaziba ko Livaiba Godin damazim'in zueghamin arazim uarigh ami. Me

uaghan arazir kamra, Jerusalemın gumazamiziba ko divazim ko tiar akabagh ami.

³¹ Ezi ki Nehemia, ki Judan gumazir dapaniba isa divazimın pın itir voroghıra zuir danganımın ghuavanadi. Egha ki okoruar ekıar pumuningın me tuiragha ghaze, me bizir ekıamningın mangı nguıbar ekıamın divazimın pın a gıghu daru, ıghıabar amu God mınabam. Ezi okoruar mam agharır guvımın arua ghua, Tiar Akar Bizir Mizırızıba Akurır Danganımın oto.

³² Ezi men gın, Hosaia ko Judan gumazir dapanıbar okoruar mamın adarazi zui.

³³⁻³⁵ Ezi ofa gamır gumazir maba men gın ghua sıghabagh ivi. Men ziabar kara: Asaria, Esra, Mesulam, Juda, Benjamin, Semaia, ko Jeremaia. Ezi Jonatanın otarım Sekaraia men gın zui. (Ezi Jonatan a Semaian otarım, ezi Semaia a Matanian otarım, ezi Matania a Mikaian otarım, ezi Mikaaia a Sakurın otarım, ezi Sakur a Asapın otarım.)

³⁶ Ezi Sekaraian ikızimın marazi an gın zui. Men ziabar kara: Semaia, Asarel, Milalai, Gilalai, Mai, Netanel, Juda ko Hanani. Me bar moghıra ıghıabar amuamin gitaba ko marvir ıgharagha garır avırıba inıgha, da sara ghua dagh ıkararai. Atrivim Devit, fomıra gitaba ko marvir kabanang, a dagh ıkararangi. Ezi Godın Arazıbagh fozır gumazım Esra, a gumazır kabar faragha zui.

³⁷ Me arua ghua Mozır Pamın Tiar Akamın otogha adıdıamın ghuavanaga Atrivim Devitın Nguıbar Ekıamın oto. Egha Atrivim Devitın dipenır ekıam gitagha ghua Dıpaba Isır Tiar Akamın oto. Tiar akar kam, nguıbar ekıamın aruem anadı naghın amadaghan iti.

38 Ezi Livain okoruar igharazim God minabaghasa, bizir ekier igharazimin min ghua, agharir kiriamin amadaghan divazimin pin itir voroghira zuir danganim gisin arua zuima, ki men gin zui. Ezi gumazamizir bizir ekier igharazim nan gin ghua, Tauan Bretba Tuer Danganim gitagha ghua, Divazir Nar Bar Ekiamin oto.

39 Egha e danganir kam ategha ghua, Efraimin Tiar Akam gitagha ghua, Jesanan Tiar Akam gitagha ghua, Osiribar Tiar Akam gitagha ghua, Hananelin Taua gitagha ghua, Gumazir 100pla ikia garir Taua gitagha ghua, Sipsipbar Tiar Akamin tu. Egha uam arua iza Godin Dipenimin aven zuir tiar akar kammin oto. Me tiar akar kam kamaghin a dibori, Uari Akuvamin Tiar Akam.

40 Kamaghin amizi, Livaibar okoruar ekier pumuning ua Godin Dipenimin danganimin iza, Dipenim avinizir divazimin aven ghua, vagh-vagha uan danganibar tuivigha, ighiaba banga God minabi.

Gumazir nan gin izezir kabar tongin, gumazir dapanir igharaziba uaghan iti.

41-42 Ofa gamir gumaziba ko gumazir igharazir kaba, sighabar suigha dagh ivi. Ofa gamir gumazibar ziabar kara: Eliakim, Masea, Miniamin, Mikaia, Elioenai, Sekaraia, ko Hanania. Gumazir igharazibar ziabar kara: Masea, Semaia, Eleasar, Usi, Jehohanan, Malkia, Elam ko Eser. Ezi Jesrahia gumazir ighiabagh amibar gara men faragha zuima, me bar pamtem deravira ighiabagh ami.

43 Dughiar kamin me ofan aviriba God bagha dagh amua bar akonge. Bar guizbangira. Me

fo, God me gamizima, me bar akonge. Ezi amiziba ko boriba uaghan bar akonge. Ezi gumazamizir saghon itiba, me dimdiar niginim ko bar akongezir niginim barasi.

Gumazamiziba bar, ofa gamir gumaziba ko Livaibar akurvasi

⁴⁴ Dughiar kamra, me Godin Dipenimin aven bizibar arighamin danganimin ganasa gumazir mabagh inaba. Danganir kabar, gumazamiziba dagher faragha azenibar aniziba, ko temer ovizir faragha aniziba, ko men bizir igharazir maba, me da isi God daningam. Me uan azenibar dagheba tuiraghti, da pozir 10plan otoghti, me pozitam isi God daningam, mati Moses Osirizir Araziba mikemezi mokin. Eghti gumazir kaba ingangarir kam damuam: me gumazamizibar nguazibar mangi, dagheba inigh mangi, Godin Dipenim dar arigham. Guizbangira, Judaba, ofa gamir gumaziba ko Livaibar amir ingangarim bagha bar akuegha, navir aghuim men iti. Kamaghin amizi, me ofa gamir gumaziba ko Livaibar akurvaghasa, gumazir kaba amisefe.

⁴⁵ Ezi ofa gamir gumaziba ko Livaiba, Godin Akinafarimin aven itir Arazibar gin ghua, an ziam famin arazibar ingangarim gami. Egha uaghan gumazamiziba Godin damazimin zueghasa, Godin azangsighamin arazim gami.

Ezi gumazir ighiabagh amiba ko Godin Dipenimin tiar akabar garir gumaziba, me uan ingangarim gami. Ingangarir kam fomira Atrivim

Devit uan otarim, Atrivim Solomon ko, aning men inazir afeziabar ikizir pumuning ganingi.

⁴⁶ Bar fomira, Atrivim Devit ko Asapin dughiamin, aning ighiaba batir gumazimning, gumazir onger akar kamın faragha zuiba ingara, ighiaba banga God bagha bar akuegha a minabi. Ezi datirighin men ovavir boriba, gumazir ighiabagh amibar otifi.

⁴⁷ Serubabel ko Nehemia itir dughiamin, Israelia bar, me dughiaabar zurara uan dagheba isa gumazir Godin Dipenimin ighiabagh amiba ko Dipenimin tiar akamin garir gumaziba bagha iza me ganidi. Egha me bizir aghuiba isa Livaibagh anidir arazim, mati me ofaba isa God ganidi. Ezi ofan me Livaibagh aningiziba, me ofan akuar vuem isa Aronin ovavir boribagh anidi, mati Godin Akinafarim mikemezi mokin.

13

Israelia, God gifozir puvatizir gumazamiziba batosi

¹ Dughiar kamın gumazamiziba uari akuvazi, Livaiba me bagha Moses Osirizir Arazibar Akinafarim diborima, me a barasi. Ezi akinafarir kamın migirigiar mam kamaghin migei, Amonia ko Moapia Godin ziam fer gumazamizibar aven izan kogham.

²⁻³ Ezi Israelia akar akinafarir kamın aven itim baregha, gumazamizir men ameboghfeziaba God gifozir puvatiziba, me me batosi. Egha me ghaze, me ua Israelian gumazamizibar tongin

ikian kogham. Akınafarir kamın mınğarim kamaghın: Dughiar Israelia Isip ategha izimın, Amonia ko Moapia dagheba ko dıpataba me ganıngızir puvati. Egha gumazir kaba akam inıgha izir gumazim Balam gıvese, eghti a God mıkemeghti a Israelia gasıghasıgham. Ezi God Balamın akam gırazi, a kamaghın mıkemezir pu. Puvati. Balam ghaze, God deragh me damuam.

Nehemia bizibar kırı

⁴ Ofa gamir gumazim Eliasip, me fomıra en Godın Dıpenimın biziba arıghamin danganım akırir ingangarım a ganıngi. Ezi Eliasip, a Tobian roroam.

⁵ Egha Eliasip, Tobia ataghızı, a Dıpenimın danganır ekiar mamın iti. Danganır kam, me fomıra ghaze, wıtın ovızir me ofabar amuamıba, ko paوران mughuriar aghuım zuım anıdim, ko Godın Dıpenimın ingangarım damuamin biziba, ko ofan gumazamiziba God ganıdiba, me da isi danganır kam darıgham. Ofan kaba, gumazamiziba Godın Akar Gavgavıbar gın ghua faragha uan azenıbar dagheba, ko wainın dıpaba, ko olivın boreba, da tırazi da pozir 10plan otozi, me pozir mam isa God ganıdi. God bizir kaba isa Livaıba ko, gumazir ıghiabagh amıba ko, tiar akabar garir gumazıba, ko ofa gamir gumazıba, a me bagha dagh inaba. Ezi Eliasip, Tobia ataghızı, a Dıpenimın danganır ekiar kamın iti.

⁶ Kı Nehemia, kı Jerusalemın itir puvatızir dughıamın, bizir kaba otifi. Kı faragha Atrivim Artaserksisın ganasa uamategha Persian kantrin ghu. Dughiar kamın a 32plan azenıbar Babilonın atrivim iti. Dughiar maba gıvazıma, kı uamategh

Jerusalemın mangasa atrivimın azai. Ezi a nan amamangatizi ki uamategha ize.

⁷ Dughiar ki ghua Jerusalemın otozimın, me kamaghın na migei, Eliasip Godın Dıpenimın avınizir divazimın aven, danganir ekiar mam isa Tobia ganıngi. Arazir kurar an amizir kam a bar ikufi.

⁸ Kamaghın amizi, ki puv atara, Tobian biziba bar da isa azenimın da kuni.

⁹ Egha ki akar gavgavim me ganıngizi, me Godın Arazibar gın ghua danganir kam gamizi, a Godın damazimın ua zue. Ezi ki ua me mikemezi, me Godın Dıpenimın aven ingangarim damuamin biziba ko, ofa damuamin witba ko, pauran mughuriar aghuim anıdim, me bar da inigha dar danganibar da arıki.

¹⁰ Ki uaghan kamaghın oraki, gumazamiziba ua dagheba isa Livaibagh anıdir puvati. Kamaghın amizi, Livaiba ko Godın Dıpenimın ighiabagh amir gumaziba, me Jerusalem ategha dagher azenibar ingarasa uamategha uan nguazibar ghue.

¹¹ Kamaghın amizi, ki gumazir aruabar atara egha men azara, “Manmagh amizi ia Godın Dıpenim ataghizi a pura iti?” Egha ki Livaiba ko gumazir ighiabagh amibar diagha ua me inigha, Godın Dıpenimın izezi, me uamategha uan ingangarim gami.

¹² Ezi Judaba bar, ua uan witba, ko wainın dıpaba, ko olivin boreba, da tuirazi da pozir 10plan otozi, me pozir mam inigha Godın Dıpenimın iza, dar arıghamin danganim gati.

13 Ezi ki ofa gamir gumazim Selemia ko, Godin Akinafarim gifozir gumazim Sadok, ko Livain gumazim Pedaia, me amisevegha ghaze, me Dipenir kamın aven itir danganir kabar kirigh an biziba mengam. Egha ki gumazir mam men akurvaghasa anemisefe. An ziam Hanan, a Sakurın otarim, egha Matanian igavotarim. Gumazamiziba ghaze, gumazir kaba arazir aghuibaram ami, ezi ki me amisefe. Ezi me uan namakaba bagh dagheba tuiragh da mengegh da isi me daningam.

14 “O nan God, ni na ginighnigh. Guizbangira, ki nin Dipenimin ingangarim gamua nin ziam famin arazibar kiri. Nan ingangarir aghuimin akar nin akinafarimin itim, ni a batuegh a gin amadaghan, ki aghua.”

15 Dughiar kam, ki Judan gumazamizir mabar gari, me Sabatin dughiar wainin oviziba dikava, da mirmira wainin dipaba isi. Ezi Judan igharaziba dagheba ko wainin dipaba, wainin oviziba, fighin oviziba, ko bizir igharazir maba sara donkibagh arigha, da inigha Jerusalemın izi. Ezi Sabatin dughiamın ki pamtemın me migia ghaze, “Sabatin dughiamın, gumazamiziba bar bizibagh ivezan markiam. Ki arazir kamın bar ian anogoro.”

16 Tairian gumazir maba faragha uan nguibar ekiamın ikegha Jerusalemın ize. Egha osiriba ko bizir igharazir aviriba sara inigha Sabatin dughiamın Jerusalemın izima, en gumazamiziba

dagh ivese.

¹⁷ Ezi ki Judabar gumazir aruabar atara ghaze, “Ia orakigh! Ia bar arazir kuram gami. Ia Sabatin dughiam gamizi, a dughiar kinimin oto.

¹⁸ Ia fo, en inazir afeziaba fomira arazir kam gamizi, God ivezir kuram isa me ganiga, nguibar ekar kam gasighasiki. Ezi datirighin ia Sabatin dughiam gasighasizir arazir kam gamuavira itima, Godin adarim ian ikiavira iti.”

¹⁹ Egha ki pamtem kamaghin migia ghaze, “Ia wighba bar Sabat otivamin dughiam, ia nguibar ekiamin divazimin tiar akaba bar dar kumigh. Sabatin dughiam otivsi, Fraide bar aruem ghuaghirir dughiamra, ia tiar akaba bar dar kumigh, iki mangi Sabat givaghamin dughiamin otogh.” Egha ki uan ingangarir gumazir mabav keme, eghti me deraghvira gan gumazibar anogoreghti, me biziba Sabatin dughiamin da inigh da ateriva nguibar ekiamin izan kogham.

²⁰ Dughiar mabar, gumazir biziba amadiba ko gumazir bizibagh ivezamiba, me Jerusalemin izi nguibar ekiamin divazimin azenan daku e mizuamti, e tiar akaba kuam.

²¹ Ezi ki men gara ghua kamaghin men atara ghaze, “Ia tizim bagha divazimin azenan ikiava akui. Aria, ia mangi. Ia Sabatin dughiamin ua iziti, ki ivezir kuram ia daningam.”

Me kamaghin oregha gin ua Sabatin dughiamin izir puvati.

²² Ezi ki gin Livaiba me migia ghaze, “Ia Godin Arazibar gin mangi uari akirigh Godin damazimin zuegh. Egh dughiar ia zueghamim,

ia izi divazimîn tiar akabar ganti, gumaziba Sabatîn dughiamîn Godin Akar Gavgavimîn gin mangam. Kar, Godin dughiar kamra. Eghti gumazir igharaziba uaghan uan biziba inigh nguibar ekiamîn izan marki.”

“O nan God, ki nîn azai, ni uan apangkuvir arazimîn gin mangi nan arazir aghuim ginighnigh, egh ni uaghan nan apangkufigh deravira na damu.”

²³ Dughiar kamîn, ki uaghan kamaghîn gari, Judan gumazir maba Asdotia ko Amonia ko Moopian amizir mabar iti.

²⁴ Ezi men borir maba Asdotian akam gifogha a migei. Ezi marazi nguibar igharazibar akabagh fogha dav gei. Egha me Judabar akam gifozir puvati.

²⁵ Egha ki gumazir kabar atara me misogha marazir dapanir ariziba asiaghariki. Egha ki kamaghîn me migei, “Ia arazir kurar kam gami, kamaghîn God ia gasighasigham.” Egha ki gumazir kabagh amizi, me Godin ziamîn akar gavgavim akirigha ghaze, Me uan guiviba isi azenan itir ikizir igharazibar otaribar aningan kogham. Egh uan otariba isi men guivibar aningan kogham. Egh ia uari, ikizir igharazibar amizibar ikian kogham.

²⁶ Ki kamaghîn me migei, “Ia ti fo, Israelian Atrivim Solomon, kantrin igharazibar amizibar ikia, egha bizir kam bangîn arazir bar kurabar

iri. Guizbangira, God bar Solomon gifongegha a gamizi, an atrivimîn oto. Egha kantrin igharazibar atriviba bar men tongîn, an fofozim bar ekevegha bar me gafira. Ezi, gumaka, a uabi, kantrin igharazibar amizibar iti, ezîma me a getuima, an arazir kurabagh ami.

²⁷ E ian arazir kurabar gîn mangî ikîzir igharazibar amizibar ikiam, egh e tuavir kamîn Godîn akam batogham. Ia ti, e kamaghîn damuan ia ifonge?”

²⁸ Dughiar kam ofa gamir gumazibar dapanim Eliasip, an otarim Joiada, an otaribar mav ikîzir igharazir mamîn amizimîn iti. Amizir kam, an Horonian gumazim, Senbalatîn guivim. Kamaghîn amizi, kî Joiadan otarim batoghezi, an arav ghugha, ua Jerusalemîn itir puvati.

²⁹ “O nan God, nî ofa gamir gumazir kabagh amizir arazir kurar kam gînighnigh. Me ofa gamir gumazibar adarazigh amizi, me nîn damazimîn mize. Egha me Akar Dîkirîzir Gavgavir nî ofa gamir gumaziba ko Livaibagh amizir kam gasighasiki.”

³⁰ Arazir kam bangîn, kî ikîzir igharazibar gumazamizir kurar en tongîn itibar biziba batoke. Egha ofa gamir gumaziba ko Livaiba, vaghvagha me bagha, kî ingangariba me ganîngi.

³¹ Kî gumazamizir maba ofa tuamin dazibar kuasa me a mîsefe. Egha uaghan me da inigh izamin dughiam amîsefe. Egha uaghan dagher

faragha azenibar aniziba, ko iter ovizir faragha
aniziba, me ofan min da inigh izasa ki me mikeme.

“O nan God, ki nin azai, ki amizir arazir kaba, ni
dagh nighnigh deragh na damu.”

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition**

**Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea